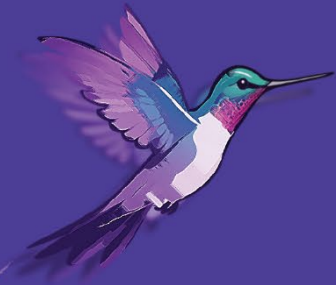


GUIA DE DRETS

per a les víctimes de violència de gènere i violències sexuals



MINISTERIO DE IGUALDAD

SECRETARÍA DE ESTADO DE IGUALDAD Y PARA LA ERRADICACIÓN DE LA VIOLENCIA CONTRA LAS MUJERES

DELEGACIÓN DEL GOBIERNO CONTRA LA VIOLENCIA DE GÉNERO

<https://violenciagenero.igualdad.gob.es/informacion-3/derechos/>





Elaborat per la Delegació del Govern contra la Violència de Gènere.

2024

Nipo en línia: 048-21-170-0

ÍNDEX

BLOC 1: Drets de les víctimes de violència de gènere	7
1. Drets específics de les víctimes de violència de gènere	8
1.1. Qui és víctima de violència de gènere?	8
1.2. Com s'acredita la situació de violència de gènere?	8
1.3. Dret a la informació	9
1.3.1. Servei d'informació i d'assessorament jurídic	9
1.3.2. Web de recursos de suport i prevenció davant de casos de violència de gènere.....	10
1.4. Dret a l'assistència social integral	10
1.5. Dret a l'atenció sanitària	11
1.6. Dret a l'assistència jurídica gratuïta, immediata i especialitzada	12
1.7. Drets laborals	13
1.7.1. Drets de les treballadores per compte d'altri	13
1.7.2. Drets de les treballadores autònomes econòmicament dependents	14
1.8. Drets en matèria de Seguretat Social	14
1.8.1. Drets en matèria de cotització a la Seguretat Social	14
1.8.2. Drets en matèria de prestacions de la Seguretat Social	15
1.9. Drets en matèria d'ocupació per a la inserció laboral	17
1.9.1. Programa específic d'ocupació	17
1.9.2. Contracte d'interinitat per a la substitució de treballadores víctimes de violència de gènere	18
1.9.3. Incentius per a les empreses que contractin víctimes de violència de gènere	18
1.10. Drets de les funcionàries públiques	18
1.11. Drets econòmics	19
1.11.1. Ajut econòmic específic per a dones víctimes de violència de gènere amb especials dificultats per obtenir una ocupació	19
1.11.2. Renda activa d'inserció	20
1.11.3. Accés al subsidi per desocupació per a les persones víctimes de violència de gènere	20

1.11.4. Bestretes per impagament de pensions alimentàries	21
1.11.5. Ingres Mínim Vital	22
1.11.6. Prioritat en l'accés a habitatges protegits i residències públiques per a gent gran	22
1.12. Dret a la reparació	23
1.13. Dret a l'escolarització immediata	24
1.14. Beques i ajuts a l'estudi	24
1.15. Particularitats de l'empadronament per raons de seguretat	24
1.16. Dret al canvi de cognoms o d'identitat	25
2. Drets de les dones estrangeres víctimes de violència de gènere	25
2.1. Situació de residència a Espanya de les dones estrangeres víctimes de violència de gènere	25
2.1.1. Dones estrangeres que tinguin la condició de familiars de ciutadà d'un estat membre de la Unió Europea o d'un estat part en l'Acord sobre l'Espai Econòmic Europeu	26
2.1.2. Dones estrangeres no comunitàries: poden ser titulars d'algun dels dos tipus d'autoritzacions de residència i de treball específiques per raó de violència de gènere següents	26
2.1.3. L'autorització de residència temporal i treball per compte d'altri de la qual sigui titular una dona estrangera, es renovarà quan expiri en els supòsits d'extinció del contracte de treball o suspensió de la relació laboral a conseqüència de ser víctima de violència de gènere	27
2.2. Protecció de les dones estrangeres en situació irregular víctimes de violència de gènere	27
2.3. Dret a la protecció internacional	28
3. Drets de les dones espanyoles víctimes de violència de gènere fora del territori nacional	29
BLOC 2: Drets de les víctimes de violències sexuals	30
1. Drets específics de les víctimes de violències sexuals	31
1.1. Qui és víctima de violències sexuals?	31
1.2. Com s'acrediten les violències sexuals?	31

1.3. Dret a la informació	32
1.3.1. Servei 016 d'informació i assessorament jurídic	32
1.3.2. Web de recursos de suport i prevenció davant de casos de violències sexuals	33
1.3.3. Centres de crisi	33
1.3.4. ATENPRO	33
1.4. Dret a la pràctica forense disponible, accessible i especialitzada	34
1.5. Dret a l'assistència integral especialitzada i accessible	34
1.6. Dret a l'assistència jurídica gratuïta	35
1.7. Drets laborals	35
1.7.1. Drets de les treballadores per compte d'altri	36
1.7.2. Drets de les treballadores autònomes econòmicament dependents	37
1.8. Drets en matèria de Seguretat Social	37
1.8.1. Drets en matèria de cotització a la Seguretat Social	37
1.8.2. Drets en matèria de prestacions de la Seguretat Social	38
1.9. Drets en matèria d'ocupació i per a la inserció social	39
1.9.1. Programa específic d'ocupació	39
1.9.2. Contracte d'interinitat per a la substitució de treballadores víctimes de violències sexuals	40
1.10. Drets de les funcionàries públiques	40
1.11. Drets econòmics	41
1.11.1. Ajuts econòmics a les víctimes de violències sexuals	41
1.11.2. Renda activa d'inserció	42
1.11.3. Accés al subsidi per desocupació per a les persones víctimes de violències sexuals	43
1.11.4. Ingress Mínim Vital	43
1.11.5. Prioritat en l'accés a habitatges protegits i residències públiques per a gent gran	44
1.12. Dret a la reparació	45
1.13. Beques i ajuts a l'estudi	45
2. Drets de les víctimes de violències sexuals estrangeres	46
2.1. Protecció de les víctimes de violències sexuals estrangeres en situació irregular	46

2.2. Dret a la protecció internacional	47
3. Drets de les víctimes de violències sexuals espanyoles fora del territori nacional ...	48
BLOC 3: Drets de les víctimes del delicte dels que també són titulars les víctimes de violència de gènere i les víctimes de violències sexuals	49
1. Drets de l'Estatut de la víctima del delicte	50
2. Dret a formular denúncia	51
3. Dret de les víctimes a la protecció durant el procés judicial	51
3.1. En l'àmbit de la violència de gènere	51
3.2. En l'àmbit de les violències sexuals	53
4. Dret a sol·licitar una ordre europea de protecció	53
5. Dret a formar part del procediment penal: l'oferiment d'accions	53
6. Dret a la restitució de la cosa, reparació del dany i indemnització del perjudici causat	54
7. Dret a rebre informació sobre les actuacions judicials	55
8. Dret a la protecció de la dignitat i intimitat de la víctima en el marc dels processos relacionats amb la violència de gènere i violències sexuals	55
9. Ajuts a les víctimes de delictes considerats violència de gènere i violències sexuals	56
TELÈFONS D'INFORMACIÓ	59

BLOC 1

Drets de les víctimes de violència de gènere

La Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere (B.O.E. núm. 313, de 29 de desembre de 2004), consagra i garanteix a les dones que són o han estat víctimes de violència de gènere una sèrie de drets, amb la finalitat que puguin posar fi a la relació violenta i recuperar el seu projecte de vida.

Aquests drets són universals, en el sentit que totes les dones que pateixin o hagin patit algun acte de violència de gènere tenen garantits els mateixos, amb independència del seu origen, la seva religió o qualsevol altra condició o circumstància personal o social.

1. Drets específics de les víctimes de violència de gènere

1.1. Qui és víctima de violència de gènere?

Article 1 de la Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere

Als efectes de la Llei orgànica 1/2004, és víctima de violència de **gènere la dona que és objecte de qualsevol acte de violència física i psicològica**, incloent-hi **les agressions a la llibertat sexual, les amenaces, les coaccions o la privació arbitrària de llibertat**, exercida sobre ella **per part de qui sigui o hagi estat el seu cònjuge o de qui estigui o hi hagi estat lligat per relacions similars d'afectivitat**, fins i tot sense convivència.

Aquesta forma de violència contra les dones és una **violació dels drets humans** i una expressió de la discriminació, la situació de **desigualtat i les relacions de poder dels homes sobre les dones**.

A més, **els seus fills i filles menors d'edat i els/les menors d'edat subjectes a la seva tutela, o guarda i custòdia són víctimes d'aquesta violència** i la Llei orgànica 1/2004 els reconeix tota una sèrie de drets contemplats als articles 5, 7, 14, 19.5, 61.2, 63, 65, 66 i a la Disposició Addicional 17a.

La violència de gènere també comprèn (segons la modificació realitzada per la Llei orgànica 8/2021, de 4 de juny, de protecció integral a la infància i l'adolescència davant la violència) **la violència que, amb l'objectiu de causar dany o perjudici a les dones, s'exerceix sobre els familiars o persones properes menors d'edat** per part d'una persona que és o hagi estat el seu cònjuge o que hi hagi estat lligada amb una relació similar d'afectivitat, fins i tot sense convivència.

1.2. Com s'acredita la situació de violència de gènere?

Articles 23, 26 i 27.3 de la Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere

Amb caràcter general, la situació de violència de gènere que dona lloc al reconeixement dels drets corresponents s'acredita mitjançant **una sentència condemnatòria per un delictes de violència de gènere, una ordre de protecció o qualsevol altra resolució judicial que acordi una mesura cautelar a favor de la víctima**, o bé per l'informe del Ministeri Fiscal que indiqui l'existència d'indisicis que la demandant és víctima de violència de gènere.

La situació de violència de gènere també es podrà acreditar mitjançant **informe dels serveis socials, dels serveis especialitzats, o dels serveis d'acollida** destinats a víctimes de violència de gènere de l'Administració pública competent; o per qualsevol altre títol, sempre que això estigui previst a les disposicions normatives de caràcter sectorial que regulin l'accés a cadascun dels drets i recursos.

Per a l'acreditació de la situació de violència de gènere als efectes de l'article 23 de la Llei orgànica 1/2004, a la Conferència Sectorial d'Igualtat, celebrada el 3 d'abril de 2019, es va aprovar **un llistat de serveis socials, serveis especialitzats o serveis d'acollida destinats a víctimes de violència de gènere** que tenen capacitat d'acreditar la condició de víctima de violència de gènere, així com un model comú d'acreditació perquè les diferents administracions autonòmiques procedeixin, de manera homogènia, a l'acreditació administrativa de la condició de víctima de violència de gènere. La Conferència Sectorial d'Igualtat, celebrada l'11 de novembre de 2021, va adoptar un Acord pel qual s'aproven els procediments bàsics que permeten posar

en marxa els sistemes d'acreditació de les situacions de violència de gènere i va actualitzar el model d'Informe i els organismes que a cada comunitat autònoma emeten les acreditacions de caràcter administratiu. Aquesta acreditació permet l'accés de les víctimes de violència de gènere als drets regulats al Capítol II "Drets laborals i prestacions de la Seguretat Social" de la Llei orgànica 1/2004 i també a tots els drets, recursos i serveis reconeguts a la normativa estatal que els sigui aplicable, les disposicions normatives de caràcter sectorial dels quals contemplin i regulin l'accés a cadascun d'ells, incloent-hi, entre els requisits exigits, l'acreditació de la situació de violència de gènere mitjançant informe dels serveis socials, dels serveis especialitzats o dels serveis d'acollida destinats a víctimes de violència de gènere de l'Administració pública competent.

En el cas de víctimes menors d'edat, l'acreditació es pot fer, a més, per documents sanitaris oficials de comunicació a la Fiscalia o a l'òrgan judicial.

La informació sobre aquesta acreditació està disponible a la pàgina [web de la Delegació del Govern contra la Violència de Gènere](#).

1.3. Dret a la informació

Article 18 de la Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere

El dret a rebre informació està garantit a través dels mitjans següents:

1.3.1. Servei d'informació i d'assessorament jurídic

- Servei **gratuït i confidencial** que ofereix **informació, assessorament jurídic i atenció psicossocial immediata en totes les formes de violència contra les dones incloses en el Conveni d'Istanbul**, incloent-hi, per tant, la violència de gènere en els termes de la Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre.
- El servei és accessible a través de quatre canals:
- Pel número de telèfon curt: **016**.
 - Per correu electrònic: 016-online@igualdad.gob.es.
 - Per WhatsApp: número **600.000.016**, exclusiu per a WhatsApp perquè no admet trucades de telèfon.
 - Per xat: a través del web de la Delegació del Govern contra la violència de gènere <https://violenciagenero.igualdad.gob.es/home.htm>
- La informació i l'atenció psicossocial immediata estan disponibles **les 24 hores** del dia, **els 365 dies** de l'any. L'assessorament jurídic està disponible de **8 a 22 hores**, de dilluns a diumenge.
- **Accessible a les persones amb discapacitat auditiva i/o de la parla** per diversos mitjans: a través del número de telèfon **900 116 016**; **Servei Telesor** a través de la mateixa [pàgina web de Telesor](#), en aquest cas es necessita connexió a Internet; mitjançant un telèfon mòbil o una PDA amb la instal·lació d'una aplicació gratuïta; a través del Servei de videointerpretació [SVlsual](#); mitjançant WhatsApp: 600 000 016; o per correu electrònic: 016-online@igualdad.gob.es.
- **Accessible a les persones estrangeres** mitjançant l'atenció, en castellà i en les llengües cooficials, així com en les llengües següents:

- o Telèfon, durant 24 hores, 7 dies, en 53 idiomes: castellà, català, gallec, basc, valencià, anglès, francès, alemany, portuguès, xinès mandarí, rus, àrab, romanès, búlgar, afganès, albanès, armeni, bambara, berber, bosnià, brasiler, cantonès, txec, coreà, danès, eslovè, eslovac, farsi, finès, georgià, grec, hindi, neerlandès, hongarès, italià, japonès, lituà, mandenkà, noruec, persa, polonès, poulaar, serbocroata, siria, soninké, suec, tailandès, taiwanès, amazic, turc, ucraïnès, urdú, wòlof.
- o Correu electrònic i WhatsApp, durant 24 hores, 7 dies: castellà, català, basc, gallec, valencià, anglès, francès, alemany, portuguès, xinès, mandarí, rus, àrab, romanès, búlgar, italià.
- Derivació de les trucades en els supòsits següents:
 - o Quan es tracti de trucades referides a situacions d'emergència, es derivarà al telèfon **112**.
 - o Quan es tracti de trucades d'informació general sobre qüestions relatives a la igualtat de les dones, es derivarà a l'**Institut de les Dones**.
 - o Quan es tracti de trucades que requereixin informació específica relacionada amb **una comunitat autònoma**, es derivarà al telèfon autonòmic corresponent.
 - o Les trucades realitzades per persones menors seran derivades al Telèfon **ANAR** d'Ajuda als Infants i Adolescents.

El servei del 016 té categoria de servei essencial, per la qual cosa, en cas que concorri qualsevol situació que dificulti l'accés o la prestació d'aquests serveis, les Administracions públiques competents adoptaran les mesures necessàries per garantir-ne el funcionament normal i l'adaptació.

1.3.2. Web de recursos de suport i prevenció davant de casos de violència de gènere

Està disponible a la [pàgina web de la Delegació del Govern contra la Violència de Gènere](#).

Permet la localització sobre mapes actius dels diferents recursos (policials, judicials, informació, atenció, assessorament, etc.) que les Administracions públiques i les entitats socials han posat a disposició de la ciutadania i de les víctimes de violència de gènere.

1.4. Dret a l'assistència social integral

Article 19 de la Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere

Article 156 del Codi Civil

Les víctimes de violència de gènere tenen dret a l'assistència social integral que inclou **serveis socials d'atenció, d'emergència, de suport i acollida i de recuperació integral**, que han de respondre als principis d'atenció permanent, actuació urgent, especialització de prestacions i multidisciplinarietat professional. La finalitat d'aquests serveis és donar cobertura a les necessitats derivades de la situació de violència i restaurar la situació en què es trobava la víctima abans de patir-la o, almenys, pal·liar-ne els efectes.

A través d'aquests es fa possible que les dones:

- Rebin assessorament sobre les actuacions que poden emprendre i els seus drets.
- Coneguin els serveis als quals poden adreçar-se per demanar assistència material, mèdica, psicològica i social.
- Accedeixin als diferents recursos d'allotjament (emergència, acolliment temporal, centres tutelats, etc.) en què està garantida la seva seguretat i estan cobertes les seves necessitats bàsiques.
- Recuperin la seva salut física i/o psicològica.
- Assoleixin la seva formació, inserció o reinserció laboral, i rebin suport psicosocial al llarg de tot l'itinerari de recuperació integral amb la finalitat d'evitar la doble victimització.

Els serveis d'acollida i d'assistència social integral, consistents en orientació jurídica, psicològica i social destinades a les víctimes de violència contra les dones tindran caràcter de serveis essencials. Per això, davant d'alguna circumstància que dificulti l'accés o la prestació d'aquests serveis, les Administracions públiques competents adoptaran les mesures necessàries per garantir-ne el funcionament normal i l'adaptació.

El dret a l'assistència social integral es reconeix també als/a les **menors d'edat** que viuen en entorns familiars on hi ha violència de gènere. Els serveis socials han de comptar amb un nombre suficient de places previstes per als/a les menors d'edat, amb personal amb formació específica en la seva atenció i professionals de la psicologia infantil, a fi de prevenir i evitar eficaçment les situacions que puguin comportar danys psíquics i físics a aquests.

Per a l'atenció i l'assistència psicològica dels fills i filles menors d'edat, quan s'hagi dictat una sentència condemnatòria i mentre no s'extingeixi la responsabilitat penal; o quan s'hagi iniciat un procediment penal contra un dels progenitors per atemptar contra la vida, la integritat física, la llibertat, la integritat moral o la llibertat i la indemnitat sexual dels fills o filles comuns menors d'edat; o per atemptar contra l'altre progenitor; n'hi haurà prou amb el consentiment d'aquest, i el primer ha de ser informat prèviament. Si l'assistència s'ha de prestar als fills i filles de més de setze anys, cal en tot cas el consentiment exprés d'aquests.

L'organització dels serveis per fer efectiu aquest dret correspon a les comunitats autònomes i ciutats de Ceuta i Melilla, i a les corporacions locals.

A aquests efectes, el Protocol de derivació entre les comunitats autònomes per a la coordinació de les seves xarxes de centres d'acollida per a les dones víctimes de la violència de gènere i dels seus fills i filles, adoptat el 2014, facilita la mobilitat de les dones víctimes de violència de gènere i dels seus fills i filles, entre centres d'acollida de diferents comunitats autònomes, bé per raons de seguretat de la dona o dels menors a càrrec seu, o bé per afavorir la seva recuperació social.

1.5. Dret a l'atenció sanitària

Article 19 bis de la Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere, introduït per la Disposició Final Novena de la Llei orgànica 10/2022, de 6 de setembre, de garantia integral de la llibertat sexual.

Les dones víctimes de violència de gènere, així com els seus fills i filles, tenen **dret a l'atenció sanitària**, inclosa l'atenció psicològica i psiquiàtrica, i **al seguiment de l'evolució del seu estat de salut fins a la seva recuperació total**, pel que fa a la simptomatologia o les seqüeles psíquiques i físiques derivades de la situació de violència soferta.

Els serveis sanitaris comptaran amb psicòlegs infantils per a l'atenció dels fills i filles menors que siguin víctimes de violència vicària.

Aquests serveis es prestaran garantint **la privacitat i la intimitat de les dones**, i el respecte, en tot cas, **a les decisions que elles prenguin en la seva atenció sanitària**. Així mateix, s'establiran mesures específiques per a la detecció, la intervenció i l'assistència en situacions de violència contra dones amb discapacitat, dones amb problemes de salut mental, addiccions o altres problemàtiques o casos d'addiccions derivades o afegides a la violència.

1.6. Dret a l'assistència jurídica gratuïta, immediata i especialitzada

Article 20 de la Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere

Llei 1/1996, de 10 de gener, d'assistència jurídica gratuïta

Les dones víctimes de violència de gènere tenen dret a **l'assistència jurídica gratuïta, amb independència de l'existència de recursos per litigar, que se'ls prestarà immediatament**, en aquells processos judicials i procediments administratius que tinguin causa directa o indirecta en la violència patida.

Aquest dret assistirà també als drethavents en cas de defunció de la víctima, sempre que no fossin partícips en els fets.

Als efectes de la concessió del benefici de justícia gratuïta, **la condició de víctima s'adquirirà quan es formuli denúncia o querrela, o s'iniciï el procediment penal, i es mantindrà mentre romangui en vigor el procediment penal o quan, després de la seva finalització, s'hagi dictat sentència condemnatòria**. El benefici de justícia gratuïta es perdrà en cas de sentència absolutòria ferma o arxiu ferm del procediment penal, sense l'obligació d'abonar el cost de les prestacions gaudides gratuïtament fins aquell moment.

En els diferents processos que puguin iniciar-se a conseqüència de la condició de víctima de violència de gènere, haurà de ser la mateixa persona professional de l'Advocacia la que l'assisteixi, sempre que amb això es garanteixi degudament el seu dret de defensa.

La persona professional de l'Advocacia designada per a la víctima també té habilitació legal per a la representació processal d'aquesta fins a la designació de la persona professional de la Procura, mentre la víctima no s'hagi personat com a acusació. Fins aleshores, la persona professional de l'Advocacia complirà el deure d'assenyalament de domicili a efectes de notificacions i trasllats de documents.

Les víctimes de violència de gènere **podran personar-se com a acusació particular en qualsevol moment del procediment**, si bé això no permetrà retrotraure ni reiterar les actuacions ja practicades abans de la seva personació, ni podrà suposar una minva del dret de defensa de l'acusat.

Els respectius Col·legis d'Advocats tindran **un torn de guàrdia permanent especialitzat** per a la prestació dels serveis d'assessorament previ i assistència lletrada per a les víctimes de violència de gènere.

El dret a l'assistència jurídica gratuïta comprèn, entre d'altres, les prestacions següents:

- **Assessorament i orientació gratuïts** previs al procés i, en particular, en el moment immediatament previ a la interposició de denúncia.

- **Defensa i representació gratuïtes** per advocat i procurador en tots els processos i els procediments administratius.
- **Inserció gratuïta d'anuncis o edictes**, en el curs del procés, en diaris oficials.
- **Exempció del pagament de taxes judicials**, així com del pagament de dipòsits necessaris per a la interposició de recursos.
- **Assistència pericial gratuïta** en el procés a càrrec del personal tècnic adscrit als òrgans jurisdiccionals, o, si no n'hi ha, a càrrec de funcionaris, organismes o serveis tècnics dependents de les Administracions públiques.
- **Obtenció gratuïta o reducció del 80 % dels drets aranzelaris** dels documents notariais.

1.7. Drets laborals

Article 21 de la Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere

El reconeixement de drets laborals a les dones víctimes de violència de gènere té com a finalitat evitar que, a causa de la violència que pateixen, abandonin el mercat laboral. Per això, se'ls reconeixen drets que tendeixen a procurar **la conciliació del treball** amb la situació de violència de gènere, es garanteix **la seva protecció si es veuen obligades a abandonar el lloc** de treball, bé amb caràcter temporal, bé amb caràcter definitiu, i es procura **la seva inserció laboral** en cas que no estiguessin emprades.

1.7.1. Drets de les treballadores per compte d'altri¹

Articles 37.8, 40.4, 45.1.n), 48.10, 49.1.m), 53.4 i 55.5 del text refós de la Llei de l'Estatut dels treballadors, aprovat pel Reial decret legislatiu 2/2015, de 23 d'octubre

Reial decret-Llei 28/2020, de 22 de setembre, de treball a distància

- **Dret a la reducció de la jornada de treball** amb disminució proporcional del salari o a **la reordenació del temps de treball**, a través de l'adaptació de l'horari, de l'aplicació de l'horari flexible o d'altres formes d'ordenació del temps de treball que s'utilitzin a l'empresa, perquè la dona faci efectiva la seva protecció o el seu dret a l'assistència social integral.
- **Dret a la mobilitat geogràfica**: les dones que es vegin obligades a abandonar el seu lloc de treball a la localitat on prestaven els seus serveis, per fer efectiva la seva protecció o el seu dret a l'assistència social integral, tindran dret preferent a ocupar un altre lloc de treball, del mateix grup professional o categoria equivalent, que l'empresa tingui vacant a qualsevol altre dels seus centres de treball. L'empresa li reservarà el lloc de treball que anteriorment ocupava durant els primers 6 mesos.
- **Dret a la suspensió del contracte de treball** per decisió de la treballadora que es vegi obligada a abandonar el seu lloc de treball a conseqüència de ser víctima de violència de gènere, amb reserva del lloc de treball. Quan es produeixi la reincorporació, aquesta es realitzarà en les mateixes condicions existents en el moment de la suspensió del contracte de treball, i es garantiran els ajustaments raonables que es puguin precisar per raó de discapacitat.

¹ Els Convenis Col·lectius i els Acords d'empresa poden contemplar millores d'aquests drets

- **Dret a l'extinció del contracte de treball** per decisió de la treballadora que es vegi obligada a abandonar definitivament el seu lloc de treball a conseqüència de ser víctima de violència de gènere.
- **Dret a realitzar la seva feina totalment o parcialment a distància o a deixar de fer-la** si aquest fos el sistema establert, sempre en tots dos casos que aquesta modalitat de prestació de serveis sigui compatible amb el lloc i les funcions desenvolupades.
- **Les absències o faltes de puntualitat** a la feina motivades per la situació física o psicològica derivada de violència de gènere, acreditada pels serveis socials d'atenció o serveis de Salut, segons escaigui, es consideraran **justificades**.
- **Nul·litat de la decisió extintiva del contracte** en el supòsit de les treballadores víctimes de violència de gènere per l'exercici dels drets de reducció o reordenació del seu temps de treball, de mobilitat geogràfica, de canvi de centre de treball o de suspensió de la relació laboral, en els termes i condicions reconeguts a l'Estatut dels treballadors.
- **Nul·litat de l'acomiadament disciplinari** en el supòsit de les treballadores víctimes de violència de gènere per l'exercici dels drets de reducció o reordenació del seu temps de treball, de mobilitat geogràfica, de canvi de centre de treball o de suspensió de la relació laboral, en els termes i condicions reconeguts a l'Estatut dels treballadors.

1.7.2. Drets de les treballadores autònomes econòmicament dependents

Llei 20/2007, d'11 de juliol, de l'estatut del treball autònom

Art. 21 de la Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere

- Dret a l'**adaptació de l'horari de l'activitat**.
- Dret a l'**extinció de la relació contractual**.
- Es considerarà causa justificada **d'interrupció de l'activitat**, per part de la treballadora, la situació de violència de gènere.
- A les treballadores, per compte propi, que siguin víctimes de violència de gènere i cessin la seva activitat per fer efectiva la seva protecció o el seu dret a l'assistència social integral, se les considerarà en **situació de cessament temporal d'activitat**, en els termes previstos al text refós de la Llei general de la Seguretat Social, aprovat pel Reial decret legislatiu 8/2015, de 30 d'octubre.
- **Reduccions a la cotització a la Seguretat Social** per a víctimes de violència de gènere que causin alta inicial o que no haguessin estat en situació d'alta en els 2 anys immediatament anteriors, a comptar des de la data d'efectes de l'alta, al Règim Especial de la Seguretat Social dels Treballadors per Compte Propi o Autònoms.

1.8. Drets en matèria de Seguretat Social

1.8.1. Drets en matèria de cotització a la Seguretat Social

Article 165.5 del text refós de la Llei general de la Seguretat Social, aprovat pel Reial decret legislatiu 8/2015, de 30 d'octubre

Disposició addicional única del Reial decret 1335/2005, d'11 de novembre, pel qual es regulen les prestacions familiars de la Seguretat Social

- El període de suspensió del contracte de treball amb reserva del lloc de treball previst per a les treballadores per compte d'altri tindrà la consideració de **període de cotització efectiva**, a efectes de les corresponents prestacions de la Seguretat Social per jubilació, incapacitat permanent, mort i supervivència, maternitat, atur i cura de menors afectats per càncer o una altra malaltia greu

Article 21.5 de la Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere Article 329 del text refós de la Llei general de la Seguretat Social, aprovat pel Reial decret legislatiu 8/2015, de 30 d'octubre

- **Suspensió de l'obligació de cotitzar** a la Seguretat Social durant un període de sis mesos per a les treballadores per compte propi o autònoms que cessin en la seva activitat per fer efectiva la seva protecció o el seu dret a l'assistència social integral.

Ordre TAS/2865/2003, de 13 d'octubre, per la qual es regula el conveni especial en el sistema de la Seguretat Social

- Subscripció de conveni especial amb la Seguretat Social per part de les treballadores víctimes de violència de gènere que hagin reduït la seva jornada laboral amb disminució proporcional del salari.

1.8.2. Drets en matèria de prestacions de la Seguretat Social

Reial decret 295/2009, de 6 de març, pel qual es regulen les prestacions econòmiques del sistema de la Seguretat Social per maternitat, paternitat, risc durant l'embaràs i risc durant la lactància natural

- Als efectes de les prestacions per maternitat i per paternitat, es consideraran **situacions assimilades a la d'alta** els períodes considerats com de cotització efectiva respecte de les treballadores per compte d'altri i per compte propi que siguin víctimes de violència de gènere.

Article 207 del text refós de la Llei general de la Seguretat Social, aprovat pel Reial decret legislatiu 8/2015, de 30 d'octubre

- Dret a **la pensió de jubilació anticipada** per causa no imputable al treballador de les dones que extingeixin el contracte de treball a conseqüència de ser víctimes de violència de gènere, i reuneixin els requisits exigits.

Article 207 del text refós de la Llei general de la Seguretat Social, aprovat pel Reial decret legislatiu 8/2015, de 30 d'octubre

- Dret a **la pensió de viduïtat** en els supòsits de separació, divorci, nul·litat matrimonial o extinció de la parella de fet de les dones víctimes de violència de gènere que, encara que no siguin creditors de la pensió compensatòria, acreditin els requisits exigits.

Disposició addicional primera de la Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere

Article 231 del text refós de la Llei general de la Seguretat Social, aprovat pel Reial decret legislatiu 8/2015, de 30 d'octubre

- **Impediment per ser beneficiari de la pensió de viduïtat a qui fos condemnat per sentència ferma** per la comissió d'un delictes dolós d'homicidi en qualsevol de les seves formes o de lesions quan la víctima fos el seu cònjuge o excònjuge, o parella o exparella de fet.

- A més, no es reconeixerà el dret al complement econòmic al pare que hagi estat privat de la pàtria potestat per sentència fundada en l'incompliment dels deures inherents a aquesta o dictada en causa criminal o matrimonial.

Reial decret llei 3/2021, de 2 de febrer, pel qual s'adopten mesures per a la reducció de la bretxa de gènere i altres matèries en els àmbits de la Seguretat Social i econòmic

- **Impediment per ser beneficiari del dret al complement** de pensions contributives per a la reducció de la bretxa de gènere al pare que hagi estat condemnat per violència contra la dona, en els termes que es defineixi per la llei o pels instruments internacionals ratificats per Espanya, exercida sobre la mare, ni al pare que hagi estat condemnat per exercir violència contra els fills o filles.
- A més, no es reconeixerà el dret al complement econòmic al pare que hagi estat privat de la pàtria potestat per sentència fundada en l'incompliment dels deures inherents a aquesta o dictada en causa criminal o matrimonial.

**Articles 224 i 233 del text refós de la Llei general de la Seguretat Social, aprovat pel Reial decret legislatiu 8/2015, de 30 d'octubre
Llei 3/2019, d'1 de març, de millora de la situació d'orfandat de les filles i els fills de víctimes de violència de gènere i altres formes de violència contra la dona**

- Drets en matèria d'orfandat:
- Pensió d'orfandat: hi tenen dret els fills i les filles de la dona morta, sigui quina sigui la naturalesa de la seva filiació, sempre que, en el moment de la mort, siguin menors de vint-i-un anys o estiguin incapacitats per a la feina, o siguin menors de vint-i-cinc anys i no efectuïn un treball lucratiu per compte d'altri o propi, o quan realitzant-lo, els ingressos que obtingui resultin inferiors, en còmput anual, a la quantia vigent per al salari mínim interprofessional (SMI), també en còmput anual, i que la dona es trobés en alta o situació assimilada a la d'alta, o fora.
- Les filles i els fills tenen dret a l'increment previst per als casos d'orfandat absoluta, que arribarà al 70 per cent de la base reguladora quan els rendiments de la unitat familiar no superin el 75 per cent de l'SMI vigent a cada moment.
- Prestació d'orfandat: hi tenen dret les filles i els fills de la dona morta a conseqüència de violència contra la dona, en els termes en què es defineixi per la llei o pels instruments internacionals ratificats per Espanya, sempre que es trobin en circumstàncies equiparables a una orfandat absoluta i no reuneixin els requisits necessaris per causar una pensió d'orfandat. Podrà ser beneficiari de la prestació d'orfandat, sempre que en la data de la mort fos menor de vint-i-cinc anys, no efectuï un treball lucratiu per compte d'altri o propi, o quan fent-ho, els ingressos que obtingui resultin inferiors, en còmput anual, a la quantia vigent per a l'SMI, també en còmput anual.
- La quantia de la prestació d'orfandat serà el 70 per cent de la seva base reguladora, sempre que els rendiments de la unitat familiar no superin en còmput anual el 75 per cent de l'SMI vigent en cada moment.
- El dret a la pensió o prestació d'orfandat no se suspendrà en cas d'adopció dels fills i filles de la causant morta a conseqüència de violència sobre la dona, sempre que els rendiments de la unitat de convivència en què s'integren, dividits pel nombre de membres que la componen, incloent-hi les persones òrfenes adoptades, no superin en còmput anual el 75 per cent de l'SMI vigent a cada moment, exclosa la part proporcional de les pagues extraordinàries.
- Així mateix, quan la mort hagi estat produïda per un agressor diferent del progenitor dels fills i filles de la causant, també es pot reconèixer el dret a la pensió d'orfandat, si escau, la prestació d'orfandat, quan es compleixin els requisits.

Article 21.2 de la Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere Article 267 del text refós de la Llei general de la Seguretat Social, aprovat pel Reial decret legislatiu 8/2015, de 30 d'octubre

- Per tenir dret a la prestació per desocupació, a més de reunir els requisits exigits, es considera que la treballadora per compte d'altri es troba en situació legal de desocupació quan extingeixi o suspengui el seu contracte de treball de manera voluntària a conseqüència de ser víctima de violència de gènere.

Articles 331 i 332 del text refós de la Llei general de la Seguretat Social, aprovat pel Reial decret legislatiu 8/2015, de 30 d'octubre

- Per tenir dret a la protecció per cessament d'activitat, a més de reunir els requisits exigits, es considera que la treballadora autònoma es troba en situació legal de cessament d'activitat, quan cessi en l'exercici de la seva activitat, de manera temporal o definitiva, per causa de la violència de gènere.

Article 335 del text refós de la Llei general de la Seguretat Social, aprovat pel Reial decret legislatiu 8/2015, de 30 d'octubre

- Per tenir dret a la protecció per cessament d'activitat, a més de reunir els requisits exigits, es considera que les sòcies treballadores de cooperatives de treball associat es troben en situació legal de cessament d'activitat, quan cessin, amb caràcter definitiu o temporal, en la prestació de treball, a causa de la violència de gènere.

1.9. Drets en matèria d'ocupació per a la inserció laboral

1.9.1. Programa específic d'ocupació

Article 22 de la Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere Reial decret 1917/2008, de 21 de novembre, pel qual s'aprova el programa d'inserció sociolaboral per a dones víctimes de violència de gènere

El programa d'inserció sociolaboral per a dones víctimes de violència de gènere, inscrites com a demandants d'ocupació als Serveis Públics d'Ocupació, inclou les mesures següents:

- **Itinerari d'inserció sociolaboral**, individualitzat i realitzat per personal especialitzat.
- **Programa formatiu específic** per afavorir la inserció sociolaboral per compte d'altri.
- **Incentius** per afavorir l'inici d'una activitat nova per compte propi.
- **Incentius per a les empreses** que contractin víctimes de violència de gènere.
- **Incentius** per facilitar la **mobilitat geogràfica**.
- **Incentius per compensar diferències salarials**.
- **Convenis amb empreses** per facilitar la contractació de dones víctimes de violència de gènere i la seva mobilitat geogràfica.

1.9.2. Contracte d'interinitat per a la substitució de treballadores víctimes de violència de gènere

Article 21.3 de la Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere

Les empreses que formalitzin contractes d'interinitat per substituir les treballadores víctimes de violència de gènere, que hagin suspès el contracte de treball o exercit el seu dret a la mobilitat geogràfica o al canvi de centre de treball, tenen dret a una bonificació de la quota empresarial a la Seguretat Social.

1.9.3. Incentius per a les empreses que contractin víctimes de violència de gènere

Llei 43/2006, de 29 de desembre, per a la millora del creixement i de l'ocupació

Disposició final primera del Reial decret 1917/2008, de 21 de novembre

Les empreses que contractin dones víctimes de violència de gènere tenen dret a bonificacions de la quota empresarial a la Seguretat Social, diferents en funció del caràcter indefinit o temporal del contracte subscrit.

1.10. Drets de les funcionàries públiques

Articles 24 a 26 de la Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere

Reial decret legislatiu 5/2015, de 30 d'octubre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de l'Estatut bàsic de l'empleat públic

Les funcionàries al servei de les següents Administracions públiques: Administració General de l'Estat, Administracions de les comunitats autònomes i de les Ciutats Autònomes de Ceuta i Melilla, Administracions de les Entitats Locals, organismes públics, agències i altres entitats de dret públic amb personalitat jurídica pròpia, vinculades o dependents de qualsevol Administració pública, i Universitats públiques, tenen els drets següents:

- **Permis per raó de violència de gènere sobre la dona funcionària:** les faltes d'assistència de les funcionàries víctimes de violència de gènere, totals o parcials, tindran la consideració de justificades pel temps i en les condicions en què així ho determinin els serveis socials d'atenció o de salut, segons escaigui.

Les funcionàries víctimes de violència, per fer efectiva la seva protecció o el seu dret d'assistència social integral, tindran **dret a la reducció de la jornada** amb disminució proporcional de la retribució, o la reordenació del temps de treball, a través de l'adaptació de l'horari, de l'aplicació de l'horari flexible o d'altres formes d'ordenació del temps de treball que siguin aplicables, en els termes que per a aquests supòsits estableixi el pla d'igualtat d'aplicació o, si no n'hi ha, l'Administració pública competent en cada cas. La funcionària pública mantindrà les seves retribucions íntegres quan redueixi la seva jornada en un terç o menys.

- **Mobilitat per raó de violència de gènere:** les dones víctimes de violència de gènere que es vegin obligades a abandonar el lloc de treball en la localitat on prestaven els seus serveis, per fer efectiva la seva protecció o el dret a l'assistència social integral, tindran dret al trasllat a un altre lloc de treball propi del seu cos, escala o categoria professional, de característiques anàlogues, sense necessitat que sigui vacant de necessària cobertura. Així i tot, en aquests supòsits, l'Administració pública competent estarà obligada a comunicar-li les vacants ubicades a la mateixa localitat o a les localitats que la interessada sol·liciti expressament.

Aquest trasllat tindrà la consideració de trasllat forçós.

El procediment de mobilitat està regulat a la Resolució de 25 de novembre de 2015, de la Secretaria d'Estat d'Administracions Públiques, per la qual s'estableix el procediment de mobilitat de les empleades públiques víctimes de violència de gènere de l'Administració General de l'Estat, així com dels organismes, agències i altres entitats públiques adscrites o dependents d'aquesta.

Mitjançant la Resolució de 16 de novembre del 2018, de la Secretaria d'Estat de Funció Pública, es publica l'Acord de la Conferència Sectorial d'Administració Pública, per la qual s'aprova l'Acord per afavorir la mobilitat interadministrativa de les empleades públiques víctimes de violència de gènere.

- **Excedència per raó de violència de gènere:** les funcionàries víctimes de violència de gènere, per fer efectiva la seva protecció o el seu dret a l'assistència social integral, tindran dret a sol·licitar la situació d'excedència sense haver d'haver prestat un temps mínim de serveis previs i sense que sigui exigible el termini de permanència en aquesta.

Els drets d'altres tipus de personal estan establerts a la seva legislació específica pròpia, com és el cas, entre d'altres, del personal docent, del personal estatutari dels Serveis de Salut o del personal funcionari al servei de l'Administració de Justícia.

1.11. Drets econòmics

1.11.1 Ajut econòmic específic per a dones víctimes de violència de gènere amb especials dificultats per obtenir una ocupació

Article 27 de la Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere

Reial decret 1452/2005, de 2 de desembre. La normativa relativa al procediment de tramitació és la que hagi aprovat respecte d'això la Comunitat o Ciutat Autònoma on se sol·liciti l'ajut

És un **ajut econòmic adreçat a les dones víctimes de violència** de gènere que reuneixin els requisits següents:

- No tenir rendes que, en còmput mensual, superin el 75 per cent del salari mínim interprofessional vigent, exclosa la part proporcional de dues pagues extraordinàries.
- Tenir dificultats especials per obtenir una ocupació, a causa de la seva edat, manca de preparació general o especialitzada o les seves circumstàncies socials, la qual cosa s'acredita mitjançant l'informe emès pel Servei Públic d'Ocupació corresponent.

Aquest ajut econòmic s'abona en un únic pagament, i el seu import, calculat en funció d'un nombre de mensualitats del subsidi per desocupació corresponent, depèn de si la dona té o no familiars a càrrec seu, i de si la mateixa dona i/o els familiars a càrrec seu tenen reconegut un grau de discapacitat.

Aquest ajut és compatible amb els previstos a la Llei 35/1995, d'11 de desembre, d'ajudes i assistència a les víctimes de delictes violents i contra la llibertat sexual, així com amb qualsevol altre ajut econòmic de caràcter autonòmic o local concedit per la situació de violència de gènere.

En canvi, és incompatible amb altres ajuts que compleixin la mateixa finalitat, així com amb la participació en el programa de Renda Activa d'Inserció.

Aquesta no té en cap cas la consideració de renda o ingrés computable a efectes de percebre les pensions no contributives.

1.11.2. Renda activa d'inserció

Reial decret 1369/2006, de 24 de novembre, pel qual es regula el programa de renda activa d'inserció per a aturats amb especials necessitats econòmiques i dificultat per trobar feina

Reial decret llei 2/2024, de 21 de maig, pel qual s'adopten mesures urgents per a la simplificació i millora del nivell assistencial de la protecció per desocupació, i per completar la transposició de la Directiva (UE) 2019/1158 del Parlament Europeu i del Consell, de 20 de juny de 2019, relativa a la conciliació de la vida familiar i la vida professional dels progenitors i cuidadors, i per la qual es deroga la Directiva 2010/18/UE del Consell

És un **ajut econòmic** que es reconeix a les **persones desocupades** incloses en l'anomenat "**programa de Renda Activa d'Inserció**", a través del qual es duen a terme actuacions encaminades a **incrementar les oportunitats d'inserció en el mercat de treball**.

Per ser inclosa en el programa de Renda Activa d'Inserció i ser beneficiària d'aquest ajut econòmic, la dona víctima de violència de gènere haurà de complir els requisits següents:

- Acreditar la seva condició de víctima de violència de gènere.
- Estar inscrita com a demandant d'ocupació, però no se li exigeix portar 12 mesos inscrita ininterrompudament com a demandant d'ocupació.
- No conviure amb el seu agressor.
- Ser menor de 65 anys, però no se li exigeix tenir 45 anys o més.
- Mancar de rendes pròpies, de qualsevol naturalesa, superiors en còmput mensual al 75 per cent del Salari Mínim Interprofessional vigent, exclosa la part proporcional de dues pagues extraordinàries.
- Pot ser beneficiària d'un nou programa de Renda Activa d'Inserció encara que hagués estat beneficiària d'un altre programa dins dels 365 dies anteriors a la data de la sol·licitud.

La quantia de la Renda Activa d'Inserció és del 80 % de l'Indicador Públic de Renda d'Efectes Múltiples (IPREM) mensual vigent a cada moment.

A més, inclou un ajut suplementari de pagament únic si la dona s'ha vist obligada a canviar de residència per les seves circumstàncies de violència de gènere en els 12 mesos anteriors a la sol·licitud d'admissió al programa o durant la seva permanència en aquest, de quantia equivalent a l'import de tres mesos de la Renda Activa d'Inserció.

Aquest ajut econòmic es podrà sol·licitar fins a l'1 de novembre de 2024, moment en què la normativa que la regula perdrà la seva vigència. Això no obstant, les víctimes de violència contra les dones podran sol·licitar l'ajut econòmic de l'apartat següent.

1.11.3. Accés al subsidi per desocupació per a les persones víctimes de violència de gènere

Disposició addicional cinquanta-vuitena del Reial decret legislatiu 8/2015, de 30 d'octubre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei general de la Seguretat Social

Reial decret llei 2/2024, de 21 de maig, pel qual s'adopten mesures urgents per a la simplificació i millora del nivell assistencial de la protecció per desocupació, i per completar la transposició de la Directiva (UE) 2019/1158 del Parlament Europeu i del Consell, de 20 de juny de 2019, relativa a la conciliació de la vida familiar i la vida professional dels progenitors i cuidadors, i per la qual es deroga la Directiva 2010/18/UE del Consell.

Les víctimes de violència de gènere acreditades podran accedir a aquest subsidi per desocupació, introduït pel Reial decret llei 2/2024, de 21 de maig, i que substitueix la Renda Activa d'Inserció.

Per això, hauran de reunir una sèrie de requisits, entre els quals es troben:

no tenir dret a la prestació per desocupació de nivell contributiu

no haver estat beneficiàries de 3 drets al programa de Renda Activa d'Inserció (llevat que haguessin transcorregut més de tres anys des que es va generar el primer dret fins que es va sol·licitar aquest subsidi)

estar inscrites com a demandants d'ocupació o mancar de rendes pròpies (renda durant el mes natural anterior que no superi el 75 % de l'SMI, exclosa la part proporcional de 2 pagues extraordinàries)

La quantia del subsidi serà igual al 95 % de l'IPREM durant els primers 180 dies; al 90 % des del dia 181 fins al 360; i del 80 % a partir del dia 361.

La durada màxima del subsidi serà de 30 mesos, llevat que la persona hagi estat beneficiària amb anterioritat d'un o dos drets al programa de Renda Activa d'Inserció, cas en què, la durada màxima serà de 20 i 10 mesos, respectivament.

1.11.4. Bestretes per impagament de pensions alimentàries

Reial decret 1618/2007, de 7 de desembre, sobre organització i funcionament del Fons de Garantia del Pagament d'Aliments

A través del **Fons de Garantia del Pagament d'Aliments** es garanteix el pagament d'aliments reconeguts i impagats establerts en conveni judicialment aprovat o en resolució judicial en processos de separació, divorci, declaració de nul·litat del matrimoni, filiació o aliments, mitjançant l'abonament d'una quantitat que tindrà la condició de bestreta.

Les persones beneficiàries de les bestretes són, amb caràcter general, els fills titulars d'un dret d'aliments judicialment reconegut i impagat, que formen part d'una unitat familiar els recursos i els ingressos econòmics dels quals, computats anualment i per tots els seus conceptes, no superin la quantitat resultant de multiplicar la quantia anual de l'IPREM, vigent en el moment de la sol·licitud de la bestreta, pel coeficient que correspongui en funció del nombre de fills menors que integrin la unitat familiar.

Les persones beneficiàries tenen dret a la bestreta de la quantitat mensual determinada judicialment en concepte de pagament d'aliments, amb el límit de 100 euros mensuals, que es podrà percebre durant un termini màxim de divuit mesos.

En el supòsit que la persona que ostenti la guarda i custòdia dels menors (que és qui sol·licita i percep la bestreta) sigui víctima de violència de gènere, s'entén que hi ha una situació de **necessitat urgent** per reconèixer les bestretes del Fons, per la qual cosa es tramitarà el procediment d'urgència, que implica que el termini per resoldre i notificar la sol·licitud serà de dos mesos.

1.11.5. Ingres Mínim Vital

Reial decret-llei 20/2020, de 29 de maig, pel qual s'estableix l'ingrés mínim vital

Les dones víctimes de violència de gènere podran ser beneficiàries de l'Ingres Mínim Vital, la finalitat del qual és **prevenir el risc de pobresa i exclusió social** de les persones que viuen soles o estan integrades en una unitat de convivència i no tenen recursos econòmics bàsics per cobrir les seves necessitats bàsiques, quan compleixin els requisits exigits, si bé:

- No se'ls exigirà el requisit d'edat (amb caràcter general, l'IMV és per a persones de 23 anys com a mínim), només s'exigirà que siguin majors d'edat.
- No estan obligades a estar unides per matrimoni o parella de fet.
- No se'ls exigeix el requisit de formar part d'una altra unitat de convivència. A més, es considerarà una unitat de convivència la constituïda per una persona víctima de violència de gènere que hagi abandonat el seu domicili habitual acompanyada dels seus fills/de les seves filles o menors en règim de guarda amb fins d'adopció o acolliment familiar permanent, i els seus familiars fins al segon grau per consanguinitat, afinitat o adopció.
- No se'ls exigeix haver iniciat els tràmits de separació o divorci.
- No se'ls exigirà tenir residència a Espanya quan acreditin la situació de violència de gènere per qualsevol dels mitjans establerts a l'article 23 de la Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre.

1.11.6. Prioritat en l'accés a habitatges protegits i residències públiques per a gent gran

Article 28 de la Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere

Llei 1/2013, de 14 de maig, de mesures per reforçar la protecció als deutors hipotecaris, reestructuració de deute i lloguer social

Reial decret 42/2022, de 18 de gener, pel qual es regula el Bo Lloguer Jove i el Pla Estatal per a l'accés a l'habitatge 2022-2025

Les dones víctimes de violència de gènere constitueixen un col·lectiu amb **dret a protecció preferent en l'accés a l'habitatge**:

- Possibilitat d'acollir-se a la suspensió dels llançaments sobre habitatges habituals, acordats en un procés judicial o extrajudicial d'execució hipotecària.
- Possibilitat d'accedir al Fons Social d'Habitatges.
- Tenen la consideració de beneficiàries de les ajudes previstes al Pla Estatal d'Habitatge (BOE):
 - **Programa d'ajut a les víctimes de violència de gènere**, persones objecte de desnonament del seu habitatge habitual, persones sense llar i altres persones especialment vulnerables:
 - Poden ser beneficiàries les persones víctimes de violència de gènere, víctimes de tràfic amb finalitats d'explotació sexual i víctimes de violència sexual.
 - No en podran ser beneficiàries aquelles persones que disposin d'un habitatge en propietat o en règim d'usdefruit, que puguin ocupar després de l'acreditació de la condició de víctima de violència de gènere, víctima de tràfic amb finalitats d'explotació sexual, o víctima de violència sexual.
 - Podran ser beneficiàries les Administracions públiques, societats mercantils participades majoritàriament per les diferents Administracions públiques, entitats d'utilitat pública, empreses públiques i entitats benèfiques, d'economia col·laborativa o similars, sempre sense ànim de lucre,

l'objecte de les quals sigui dotar d'una solució d'habitatge les persones víctimes de violència de gènere, víctimes de tràfic amb finalitats d'explotació sexual, o víctimes de violència sexual.

- **Programa d'ajuda a les persones joves i per contribuir al repte demogràfic:** preveu condicions més beneficioses per a les persones que siguin fills o filles de víctimes de violència de gènere.
- **Programa de posada a disposició d'habitatges de la SAREB i d'entitats públiques per al seu lloguer com a habitatge social.** Els habitatges cedits per la SAREB o entitat pública de què es tracti s'hauran de destinar amb caràcter prioritari per satisfer solucions d'habitatge a les víctimes de violència de gènere, víctimes de tràfic amb finalitats d'explotació sexual, víctimes de violència sexual.

1.12. Dret a la reparació

Article 28 bis i ter de la Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere, introduït per la Disposició Final Novena de la Llei orgànica 10/2022, de 6 de setembre, de garantia integral de la llibertat sexual.

Les víctimes de violència de gènere tenen **dret a la reparació**. Aquest dret comprèn la compensació econòmica pels danys i perjudicis derivats de la violència, les mesures necessàries per a la seva completa recuperació física, psíquica i social, les accions de reparació simbòlica i les garanties de no repetició.

Les Administracions públiques asseguraran que les víctimes tinguin accés efectiu a la indemnització que correspongui pels danys i perjudicis, que haurà de ser satisfeta per la o les persones civilment o penalment responsables, d'acord amb la normativa vigent, i haurà de garantir la satisfacció econòmicament avaluable de, almenys, els conceptes següents:

- el dany físic i psicològic, incloent-hi el dany moral i el dany a la dignitat
- la pèrdua d'oportunitats, incloent-hi les oportunitats d'educació, ocupació i prestacions socials
- els danys materials i la pèrdua d'ingressos, incloent-hi el lucre cessant
- el dany social, entès com el dany al projecte de vida
- el tractament terapèutic, social i de salut sexual i reproductiva

De la mateixa manera, les Administracions públiques hauran de garantir la completa recuperació física, psíquica i social de les víctimes a través de la xarxa de recursos d'atenció integral que es recullen en la present Guia. Així mateix, les Administracions públiques poden establir ajudes complementàries destinades a les víctimes que, per l'especificitat o la gravetat de les seqüeles derivades de la violència, no trobin una resposta adequada o suficient a la xarxa de recursos d'atenció i recuperació. En particular, aquestes víctimes poden rebre ajuts addicionals per finançar els tractaments sanitaris adequats, incloent-hi els tractaments de reconstrucció genital femenina, si fossin necessaris.

Igualment, amb l'objectiu d'assegurar la recuperació simbòlica, promouran el restabliment de la seva dignitat i reputació, la superació de qualsevol situació d'estigmatització i el dret de supressió aplicat a cercadors a Internet i mitjans de difusió públics. Les Administracions públiques, en el marc de les seves competències respectives, impulsaran les mesures necessàries perquè les víctimes tinguin protecció efectiva davant de represàlies o amenaces i promouran, a través d'homenatges i d'accions de difusió pública, el compromís col·lectiu davant de la violència contra les dones i el respecte per les víctimes.

1.13. Dret a l'escolarització immediata

Article 5 i disposició addicional dissetena de la Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere

Els fills i les filles de les víctimes de violència de gènere que es vegin afectats per un canvi de residència derivat dels actes de violència de gènere, tenen dret a la seva escolarització immediata al seu nou lloc de residència.

1.14. Beques i ajuts a l'estudi

Reial decret 201/2024, de 27 de febrer, pel qual s'estableixen els llistats de renda i patrimoni familiar i les quanties de les beques i els ajuts a l'estudi per al curs 2024-2025

S'ofereix un tractament específic per a les sol·licitants de beca que acreditin la condició de víctimes de violència de gènere, des del 30 de juny de 2023 al 30 de juny de 2025, els seus fills i filles menors de vint-i-cinc anys i les persones menors subjectes a la seva tutela o guàrdia o custòdia que sol·licitin les esmentades beques i ajuts a l'estudi, sempre que compleixin totes les altres condicions previstes a la normativa vigent. Aquestes són la beca bàsica o beca de matrícula, segons correspongui, la quantia fixa lligada a la renda, la quantia fixa lligada a la residència i la quantia variable que resulti de l'aplicació de la fórmula; sense que els siguin aplicables els requisits establerts en relació amb la càrrega lectiva superada durant el curs 2023-2024 ni el límit del nombre d'anys amb condició de beneficiari o beneficiària de beques, ni tampoc l'exigència de superar un determinat percentatge de crèdits, assignatures, mòduls o el seu equivalent en hores durant el curs 2024-2025 per al qual hagin resultat beneficiàries de la beca.

1.15 Particularitats de l'empadronament per raons de seguretat

Resolució de 2 de desembre de 2020, de la Presidència de l'Institut Nacional d'Estadística i de la Direcció General de Cooperació Autònoma i Local, per la qual es modifica la Resolució de 17 de febrer de 2020, de la Presidència de l'Institut Nacional d'Estadística i de la Direcció General de Cooperació Autònoma i Local per la qual es dicten instruccions tècniques als Ajuntaments sobre gestió del Padró municipal

Les víctimes de violència de gènere que resideixin o es trobin sota l'empara de la xarxa de recursos d'assistència social integral, com ara pisos tutelats, cases d'acollida o altres recursos de la xarxa esmentada, i quan no sigui possible l'empadronament al domicili real per raons de seguretat, l'empadronament es podrà dur a terme al lloc que determinin els Serveis Socials del municipi on efectivament resideixin després de la corresponent valoració tècnica. Aquest lloc podrà ser la seu d'una institució social o dels Serveis Socials de qualsevol Administració pública domiciliada al seu terme municipal, o qualsevol altra adreça que aquests indiquin, sempre dins el municipi esmentat. Per això, s'han de complir les condicions següents:

- Que els Serveis Socials i la institució social de referència estiguin integrats a l'estructura orgànica d'alguna Administració pública o sota la seva coordinació i supervisió.

- Que els responsables d'aquests Serveis Socials informin sobre l'habitualitat de la residència al municipi de les persones que es pretenen empadronar.
- Que els Serveis Socials indiquin l'adreça que ha de figurar en la inscripció padronal amb referència a la guia de carrers municipal i es comprometin a intentar la pràctica de la notificació quan es rebi en aquesta adreça una comunicació procedent d'alguna Administració pública.

1.16. Dret al canvi de cognoms o d'identitat

Llei 20/2011, de 21 de juliol, del Registre Civil, modificada per la Llei 6/2021, de 28 d'abril

Per a les víctimes de violència de gènere o dels seus descendents que estiguin o hagin estat integrats al nucli familiar de convivència, l'Encarregat del Registre Civil podrà autoritzar el canvi de cognoms sense necessitat que aquestes compleixin els requisits previstos amb caràcter general, d'acord amb el procediment que es determini reglamentàriament. És a dir, sense necessitat que compleixin els requisits consistents en el fet que el cognom en la forma proposada constitueixi una situació de fet, que sigui utilitzat habitualment per la persona interessada; o que el cognom o cognoms que es tracten d'unir o modificar pertanyin legítimament a la persona peticionària; o que els cognoms que resultin del canvi no proveniguin de la mateixa línia

En aquests casos, es podrà autoritzar per raons d'urgència o seguretat el canvi total d'identitat sense necessitat de complir els requisits generals previstos, d'acord amb el procediment que es determini reglamentàriament.

2. Drets de les dones estrangeres víctimes de violència de gènere

2.1. Situació de residència a Espanya de les dones estrangeres víctimes de violència de gènere

Article 17.1 de la Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere

Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social Reglament de la Llei orgànica 4/2000, aprovat pel Reial decret 557/2011, de 20 d'abril

Reial decret 240/2007, de 16 de febrer, sobre entrada, lliure circulació i residència a Espanya de ciutadans dels estats membres de la Unió Europea i d'altres estats part en l'Acord sobre l'Espai Econòmic Europeu

La situació de residència a Espanya de les dones estrangeres víctimes de violència de gènere inclou les possibilitats següents:

2.1.1. Dones estrangeres que tinguin la condició de familiars de ciutadà d'un estat membre de la Unió Europea o d'un estat part en l'Acord sobre l'Espai Econòmic Europeu

Article 9.4 del Reial decret 240/2007, de 16 de febrer, sobre entrada, lliure circulació i residència a Espanya de ciutadans dels estats membres de la Unió Europea i d'altres estats part en l'Acord sobre l'Espai Econòmic Europeu

Per conservar el dret de residència en cas de nul·litat matrimonial, divorci o cancel·lació de la inscripció com a parella registrada, la dona que no sigui nacional d'un estat membre de la Unió Europea o d'un estat part en l'Acord sobre l'Espai Econòmic Europeu haurà d'acreditar que ha estat víctima de violència de gènere durant el matrimoni o situació de parella registrada, circumstància que es considerarà acreditada de manera provisional quan hi hagi **una ordre de protecció a favor seu o informe del Ministeri Fiscal** en què s'indiqui l'existència d'indicis de violència de gènere, i amb caràcter definitiu quan hagi recaigut **resolució judicial** de la qual es dedueixi que s'han produït les circumstàncies al·legades.

2.1.2. Dones estrangeres no comunitàries: poden ser titulars d'algun dels dos tipus d'autoritzacions de residència i de treball específiques per raó de violència de gènere següents:

Article 19.2 de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social

Article 59.2 del Reglament de la Llei orgànica 4/2000, aprovat pel Reial decret 557/2011, de 20 d'abril

- Autorització de residència i treball independent de les dones estrangeres **reagrupades amb el seu cònjuge o parella**:
 - L'autorització s'obté una vegada dictada a favor de la dona una ordre de protecció o, si no, quan hi hagi un informe del Ministeri Fiscal que indiqui l'existència d'indicis de violència de gènere.
 - Durada de l'autorització: 5 anys.

Article 31 bis de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social

Articles 131 a 134 del Reglament de la Llei orgànica 4/2000, aprovat pel Reial decret 557/2011, de 20 d'abril

- Autorització de residència temporal i treball per **circumstàncies excepcionals** de les dones estrangeres **en situació irregular**:
 - L'autorització es podrà sol·licitar des del moment en què s'hagi dictat a favor de la dona una ordre de protecció o un informe emès del Ministeri Fiscal en què s'aprecii l'existència d'indicis de violència de gènere.
 - L'autorització es concedirà quan el procediment penal conclougui amb una sentència condemnatòria o amb una resolució judicial de la qual es dedueixi que la dona ha estat víctima de violència de gènere, incloent-hi l'arxivament de la causa per trobar-se l'imputat en parador desconegut o el sobreseïment provisional per expulsió del denunciat.
 - Durada de l'autorització: 5 anys. Això no obstant, en el curs d'aquests 5 anys la dona pot accedir a la situació de residència de llarga durada, prèvia sol·licitud, per a la qual cosa es computarà el temps en què hagués estat titular d'una autorització provisional de residència temporal i treball.
 - També es podrà sol·licitar una autorització de residència per circumstàncies excepcionals a favor dels seus fills menors d'edat o que tinguin una discapacitat i no siguin objectivament capaços de proveir les seves pròpies necessitats; o autorització de residència i treball en cas que fossin majors de 16 anys i es trobin a Espanya en el moment de la denúncia. En aquests casos, la sol·licitud l'ha de fer la dona estrangera, per si

mateixa o a través de representant, en el moment en què sol·liciti a favor seu l'autorització de residència temporal i treball per circumstàncies excepcionals, o en qualsevol altre moment posterior al llarg del procés penal. La seva concessió i durada es produirà en els mateixos termes que l'autorització de residència temporal i treball per circumstàncies excepcionals de les dones estrangeres en situació irregular.

- o L'autoritat administrativa competent per atorgar aquesta autorització per circumstàncies excepcionals, **concedirà una autorització provisional de residència i treball a favor de la dona estrangera** i, si escau, autoritzacions de residència o de residència i treball provisionals a favor dels seus fills menors d'edat o que tinguin una discapacitat i no siguin objectivament capaces de proveir les seves necessitats o de residència i treball si fossin majors de setze anys, que es trobin a Espanya en el moment de la denúncia. Aquestes autoritzacions provisionals conclouran en el moment en què es concedeixi o es denegui definitivament l'autorització per circumstàncies excepcionals.
- o Concedida l'autorització provisional de residència i treball, la dona estrangera pot accedir a drets com els següents:
 - La **Renda Activa d'Inserció**, a la qual tenen dret les dones estrangeres que resideixin legalment a Espanya i reuneixin la resta de requisits exigits.
 - El subsidi per desocupació, al qual tenen dret les dones estrangeres que resideixin legalment a Espanya i reuneixin la resta de requisits exigits.
 - L'**ajut econòmic de l'article 27 de la Llei orgànica 1/2004**, al qual tenen dret les dones estrangeres víctimes de violència de gènere titulars d'una autorització de residència i treball a Espanya que reuneixin la resta de requisits exigits.

2.1.3. L'autorització de residència temporal i treball per compte d'altri de la qual sigui titular una dona estrangera, es renovarà quan expiri en els supòsits d'extinció del contracte de treball o suspensió de la relació laboral a conseqüència de ser víctima de violència de gènere

Article 38.6 de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social

L'article 38.6 de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social, preveu que l'autorització de residència i treball es renovarà quan expiri, quan concorrin altres circumstàncies previstes reglamentàriament, en particular, els supòsits d'extinció del contracte de treball o suspensió de la relació laboral a conseqüència de ser víctima de violència de gènere.

2.2. Protecció de les dones estrangeres en situació irregular víctimes de violència de gènere

Article 31 bis de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social

Articles 131 a 134 del Reglament de la Llei orgànica 4/2000, aprovat pel Reial decret 557/2011, de 20 d'abril

- Si quan es denuncia una situació de violència de gènere, es posa de manifest **la situació irregular** de la dona estrangera:
 - No s'incoarà el procediment administratiu sancionador per trobar-se irregularment al territori espanyol.
 - Se suspendrà el procediment administratiu sancionador que s'hagi incoat per la comissió d'aquesta infracció amb anterioritat a la denúncia o, si escau, l'execució de les ordres d'expulsió o de devolució acordades eventualment.
- Un cop conclòs el procediment penal:
 - Amb una sentència condemnatòria o amb una resolució judicial de la qual es dedueixi que la dona ha estat víctima de violència de gènere, incloent-hi l'arxivament de la causa per trobar-se l'imputat en parador desconegut o el sobreseïment provisional per expulsió del denunciat, es concedirà a la dona estrangera **l'autorització de residència temporal i treball per circumstàncies excepcionals** i, si és el cas, les autoritzacions sol·licitades a favor dels fills menors d'edat o que tinguin una discapacitat i no siguin objectivament capaços de proveir les seves pròpies necessitats.
 - Amb una sentència no condemnatòria o amb una resolució de la qual no es pugui deduir la situació de violència de gènere, es denegarà a la dona estrangera l'autorització de residència temporal i treball per circumstàncies excepcionals i, si escau, les autoritzacions sol·licitades a favor dels seus fills menors d'edat o que tinguin una discapacitat i no siguin objectivament capaços de proveir les seves pròpies necessitats. A més, perdrà eficàcia l'autorització provisional de residència i treball concedida a la dona estrangera i, si escau, les autoritzacions provisionals concedides als seus fills menors d'edat o que tinguin una discapacitat i no siguin objectivament capaços de proveir les seves pròpies necessitats. I s'incoarà o continuarà el procediment administratiu sancionador per estada irregular al territori espanyol.

2.3. Dret a la protecció internacional

Llei 12/2009, del 30 d'octubre, reguladora del dret d'asil i de la protecció subsidiària

- **El dret d'asil.** Es reconeixerà l'estatut de refugiada a la dona que, a causa d'un temor fundat de ser perseguida per motius de gènere, es troba fora del país de la seva nacionalitat i no pot o, a causa d'aquests temors, no vol acollir-se a la protecció d'aquest país, així com a la dona apàtrida que, mancant de nacionalitat i trobant-se fora del país on abans tenia la seva residència habitual, pels mateixos motius no pot o, a causa d'aquests temors, no hi vol tornar. En aquest sentit, poden ser motius de persecució basats en el gènere la violència exercida per la parella o exparella i altres formes de violència sobre la dona, com ara la mutilació genital femenina, el matrimoni forçat, la violència sexual o el tràfic de dones i nenes amb finalitats d'exploació sexual, sempre que, en qualsevol cas, concorrin els altres requisits exigits per al reconeixement del dret d'asil.
 - Perquè es reconegui el dret d'asil cal que el temor fundat de les dones a ser objecte de persecució es basi en actes de persecució que siguin greus i revesteixin la forma d'actes de violència física o psíquica, incloent-hi els actes de violència sexual.

- Per valorar els motius de persecució s'hauran de valorar les circumstàncies imperants al país d'origen en relació amb la situació del grup social determinat, en aquest cas, les dones.
- **La protecció subsidiària.** S'atorgarà protecció subsidiària a les dones estrangeres o apàtrides que, sense reunir els requisits exigits per obtenir asil, pateixin un risc real de patir un dany greu en cas de retornar al seu país d'origen, o al de la seva residència anterior en el cas de les apàtrides. El dany greu que dona lloc a protecció subsidiària consisteix en algun dels següents:
 - Pena de mort
 - Tortura o tractes inhumans o degradants
 - Amenaces greus contra la vida o la integritat dels civils en situacions de conflicte.

3. Drets de les dones espanyoles víctimes de violència de gènere fora del territori nacional

Les dones espanyoles que resideixen a l'estranger, quan pateixen violència de gènere, es poden trobar en una situació d'especial vulnerabilitat a causa de les barreres lingüístiques i culturals, la manca de xarxes socials o el desconeixement dels recursos existents al país. Així, a l'obligació dels poders públics en matèria d'informació, assistència i protecció a les dones víctimes de violència de gènere, s'hi afegeix l'obligació general de protegir els ciutadans i ciutadanes espanyols a l'exterior.

El Protocol signat el 8 d'octubre de 2015 pels llavors Ministeris d'Afers Exteriors, Unió Europea i Cooperació, de Treball, Migracions i Seguretat Social, i de la Presidència, Relacions amb les Corts i Igualtat, persegueix l'establiment d'un marc comú de col·laboració per articular la realització de funcions en matèria de violència de gènere, prevenint i abordant les situacions de violència de gènere mitjançant la informació sobre recursos disponibles al país de residència, i facilitant la protecció i el retorn de les dones víctimes de violència de gènere i, si escau, dels seus fills i filles quan la situació ho requereixi, dins del marc normatiu vigent. Les Ambaixades i els Consolats d'Espanya i les Conselleries de Treball, Migracions i Seguretat Social facilitaràn a les dones espanyoles informació per contactar amb els recursos especialitzats per a víctimes de violència de gènere disponibles al país on resideixin, així com orientació sobre els recursos mèdics, educatius i legals que les autoritats locals posen al seu abast davant de situacions de violència de gènere.

Per la seva banda, la Delegació del Govern contra la Violència de Gènere, en cas de retorn de la dona, durà a terme tasques de coordinació amb les comunitats autònomes per tal de garantir a les dones els drets que els reconeix la normativa espanyola i de facilitar la seva integració social.

BLOC 2

Drets de les víctimes de violències sexuals

1. Drets específics de les víctimes de violències sexuals

1.1. Qui és víctima de violències sexuals?

Articles 1 i 3 de la Llei orgànica 10/2022, de 6 de setembre, de garantia integral de la llibertat sexual

Seràn considerades com a víctimes, als efectes de la Llei orgànica 10/2022, les dones, nenes, nens i adolescents que hagin estat víctimes de violències sexuals a Espanya, amb independència de la seva nacionalitat i de la seva situació administrativa; o a l'estranger, sempre que siguin de nacionalitat espanyola.

S'entén com a violències sexuals **qualsevol acte de naturalesa sexual no consentit o que condicioni el lliure desenvolupament de la vida sexual en qualsevol àmbit públic o privat, incloent-hi l'àmbit digital**. Es considera inclòs en l'àmbit d'aplicació, a efectes estadístics i de reparació, el feminicidi sexual, entès com a homicidi o assassinat de dones i nenes vinculat a conductes definides en el paràgraf següent com a violències sexuals. Es consideren violències sexuals, la mutilació genital femenina, el matrimoni forçat, l'assetjament amb connotació sexual i el tràfic d'éssers humans amb finalitats d'explotació sexual.

D'aquesta manera, se cerca garantir el dret a la llibertat sexual i l'erradicació de totes les violències sexuals mitjançant l'adopció de mesures que garanteixin la sensibilització, prevenció, detecció i sanció de les violències sexuals, i l'atenció integral immediata i recuperació en tots els àmbits en què es desenvolupa la vida de les dones, nenes, nens i adolescents víctimes de violències sexuals.

1.2. Com s'acrediten les violències sexuals?

Article 37 de la Llei orgànica 10/2022, de 6 de setembre, de garantia integral de la llibertat sexual

Disposició final cinquena de la Llei orgànica 10/2022, de 6 de setembre, de garantia integral de la llibertat sexual. Modificació de la Llei 35/1995, d'11 de desembre, d'ajudes i assistència a les víctimes de delictes violents i contra la llibertat sexual.

Amb caràcter general, la situació de violència sexual que dona lloc al reconeixement dels drets corresponents s'acredita mitjançant una **sentència condemnatòria** per un delictes contra la llibertat sexual o qualsevol altra **resolució judicial** que acordi una mesura cautelar a favor de la víctima, o bé per l'**informe del Ministeri Fiscal** que indiqui l'existència d'indisicis que la demandant és víctima de violència sexual.

També es podran acreditar les situacions de violències sexuals mitjançant:

- informe dels serveis socials, dels serveis especialitzats en igualtat i contra la violència de gènere, dels serveis d'acollida destinats a víctimes de violències sexuals de l'Administració pública competent, o de la Inspecció de Treball i de la Seguretat Social, en els casos objecte d'actuació inspectora
- per sentència recaiguda en l'ordre jurisdiccional social
- per qualsevol altre títol, sempre que això estigui previst a les disposicions normatives de caràcter sectorial que regulin l'accés a cadascun dels drets i recursos

En el cas de **víctimes menors d'edat**, i als mateixos efectes, l'acreditació es pot fer, a més, per documents sanitaris oficials de comunicació a la Fiscalia o a l'òrgan judicial.

1.3. Dret a la informació

Article 34 de la Llei orgànica 10/2022, de 6 de setembre, de garantia integral de la llibertat sexual

Les víctimes de violències sexuals tenen dret a rebre **plena informació i assessorament** adequat a la seva situació personal. Aquest dret està garantit a través dels serveis següents:

1.3.1. Servei 016 d'informació i assessorament jurídic

- Servei **gratuït i confidencial** que ofereix **informació, assessorament jurídic i atenció psicosocial immediata en totes les formes de violència contra les dones, nenes, nens i adolescents.**
- El servei és accessible a través de quatre canals:
 - Pel número de telèfon curt: **016**.
 - Per correu electrònic: 016-online@igualdad.gob.es.
 - Per WhatsApp: número **600.000.016**, exclusiu per a WhatsApp perquè no admet trucades de telèfon.
 - Per xat: a través del web de la Delegació del Govern contra la violència de gènere <https://violenciagenero.igualdad.gob.es/home.htm>
- La informació i l'atenció psicosocial immediata estan disponibles **les 24 hores** del dia, **els 365 dies** de l'any. L'**assessorament jurídic** està disponible de **8 a 22 hores**, de dilluns a diumenge.
- **Accessible a les persones amb discapacitat auditiva i/o de la parla** per diversos mitjans: a través del número de telèfon **900 116 016**; mitjançant el **Servei Telesor** a través de la mateixa [pàgina web de Telesor](#), en aquest cas es necessita connexió a Internet; mitjançant un telèfon mòbil o una PDA amb la instal·lació d'una aplicació gratuïta; mitjançant el Servei de videointerpretació [SVIsual](#); a través de WhatsApp: 600 000 016; o mitjançant el correu electrònic: 016-online@igualdad.gob.es.
- **Accessible a les persones estrangeres** mitjançant l'atenció, en castellà i en les llengües cooficials, així com en les llengües següents:
 - Telèfon, durant 24 hores, 7 dies, en 53 idiomes: castellà, català, gallec, basc, valencià, anglès, francès, alemany, portuguès, xinès mandarí, rus, àrab, romanès, búlgar, afganès, albanès, armeni, bambara, berber, bosnià, brasiler, cantonès, txec, coreà, danès, eslovè, eslovac, farsi, finès, georgià, grec, hindi, neerlandès, hongarès, italià, japonès, lituà, mandenkà, noruec, persa, polonès, poulaar, serbocroata, siriana, soninké, suec, tailandès, taiwanès, amazic, turc, ucraïnès, urdú, wòlof.
 - Correu electrònic i WhatsApp, durant 24 hores, 7 dies: castellà, català, basc, gallec, valencià, anglès, francès, alemany, portuguès, xinès, mandarí, rus, àrab, romanès, búlgar, italià.
- Derivació de les trucades en els supòsits següents:
 - Quan es tracti de trucades referides a situacions d'emergència, es derivarà al telèfon **112**.
 - Quan es tracti de trucades d'informació general sobre qüestions relatives a la igualtat de les dones, es derivarà a l'**Institut de les Dones**.
 - Quan es tracti de trucades que requereixin informació específica relacionada amb **una comunitat autònoma**, es derivarà al telèfon autonòmic corresponent.

- o Les trucades realitzades per persones menors seran derivades al Telèfon **ANAR** d'Ajuda als Infants i Adolescents.

El Servei del 016 té categoria de servei essencial, per la qual cosa, en cas que concorri qualsevol situació que dificulti l'accés o la prestació d'aquests serveis, les Administracions públiques competents adoptaran les mesures necessàries per garantir-ne el funcionament normal i l'adaptació.

1.3.2. Web de recursos de suport i prevenció davant de casos de violències sexuals

Està disponible a la [pàgina web de la Delegació del Govern contra la Violència de Gènere](#).

Permet la localització sobre mapes actius dels diferents recursos (policials, judicials, informació, atenció, assessorament, etc.) que les Administracions públiques i les entitats socials han posat a disposició de la ciutadania i de les víctimes de violències sexuals.

1.3.3. Centres de crisi

Els Centres de Crisi són serveis dependents de les comunitats autònomes que brinden atenció psicològica, jurídica i social. Estan destinats a proveir suport i assistència a **situacions de crisi** per a víctimes, familiars i persones de l'entorn. Aquests centres inclouen **l'acompanyament i la informació** telefònica i presencial **les 24 hores cada dia de l'any**.

1.3.4. ATENPRO

El **Servei Telefònic d'Atenció i Protecció per a víctimes de violència contra les dones (ATENPRO)**, és una modalitat de servei que, amb la tecnologia adequada, ofereix a les víctimes de violència contra les dones una atenció immediata, davant les eventualitats que els puguin sobrevenir, les 24 hores del dia, els 365 dies de l'any i sigui quin sigui el lloc on es trobin.

El servei es basa en la utilització de tecnologies de comunicació telefònica mòbil i de telelocalització. Permet que les dones **víctimes** de violència contra les dones **puguin entrar en contacte en qualsevol moment** amb un Centre atès per personal específicament preparat per donar una resposta adequada a les seves necessitats. A més, davant **situacions d'emergència**, el personal del Centre està preparat per donar una resposta adequada a la crisi plantejada, bé per ells mateixos/elles mateixes o mobilitzant altres recursos humans i materials.

Poden sol·licitar el servei les víctimes de la violència contra les dones que compleixin els requisits següents:

- No conviure amb la persona o les persones que els han sotmès a maltractament.
- Participar en els programes d'atenció especialitzada per a víctimes de la violència contra les dones existents al seu territori autonòmic.

1.4. Dret a la pràctica forense disponible, accessible i especialitzada

Article 48 de la Llei orgànica 10/2022, de 6 de setembre, de garantia integral de la llibertat sexual

Les víctimes de violència sexual tenen dret que se'ls practiqui sense demora l'examen mèdic forense i les actuacions d'interès legal. Aquestes es faran conjuntament amb el reconeixement ginecològic o mèdic preceptiu per evitar la reiteració d'exploracions mèdiques.

A més, les víctimes de violències sexuals tenen dret a recollir mostres biològiques i altres evidències que puguin contribuir a l'acreditació de la violència sexual. Aquesta recollida de mostres i altres evidències, que es realitzarà amb el consentiment informat previ, no està condicionada a la presentació de denúncia o a l'exercici de l'acció penal.

Quan les mostres biològiques i evidències es recullin pel centre sanitari, es conservaran degudament per a la seva tramesa, garantint la cadena de custòdia i de la manera més immediata possible, a l'Institut de Medicina Legal.

1.5. Dret a l'assistència integral especialitzada i accessible

Articles 33 i 35 de la Llei orgànica 10/2022, de 6 de setembre, de garantia integral de la llibertat sexual

Totes les dones, nens, nenes i adolescents que hagin estat víctimes de violències sexuals a Espanya, amb independència de la seva nacionalitat i la seva situació administrativa; o a l'estranger sempre que siguin de nacionalitat espanyola, tenen dret a l'**assistència integral especialitzada**. Aquesta assistència estarà orientada a ajudar-los a superar les conseqüències físiques, psicològiques, socials o d'una altra índole derivades de les violències sexuals.

A través d'aquest dret es farà possible que les víctimes de violències sexuals:

- o Rebin **informació i assessorament** sobre els seus drets i recursos de suport disponibles.
- o Coneguin els serveis als quals poden adreçar-se per demanar assistència material, mèdica, psicològica i social.
- o Puguin accedir a **atenció mèdica especialitzada** als centres sanitaris, i psicològica, tant immediata com d'emergència i crisi, als centres 24 hores, així com als centres d'acompanyament i de recuperació integral a llarg termini.
- o Rebin **assessorament jurídic** previ i assistència jurídica gratuïta en els processos derivats de la violència.
- o Recuperin la seva salut física i/o psicològica.
- o Assoleixin la seva **formació, inserció o reinserció laboral**, i rebin suport psicosocial al llarg de tot l'itinerari de recuperació integral amb la finalitat d'evitar la doble victimització.

El dret a l'assistència integral especialitzada i accessible es garantirà mitjançant la disponibilitat dels serveis següents:

- o **Centres de crisi 24 hores:** es tracta de serveis que brinden atenció psicològica, jurídica i social. Estan destinats a proveir suport i assistència en situacions de crisi per a víctimes, familiars i persones del seu entorn. Aquests centres inclouen l'acompanyament i la informació telefònica i presencial les 24 hores cada dia de l'any.

- **Serveis de recuperació integral:** consisteixen en serveis interdisciplinaris de recuperació psicològica i acompanyament social, educatiu, laboral i jurídic que treballen per donar suport a la recuperació i l'acompanyament psicològic de les víctimes a llarg termini i durant el seu procés de recuperació.
- **Serveis d'atenció a víctimes de tràfic i explotació sexual:** aquests serveis comprenen l'assistència psicològica, jurídica i assessorament social a les víctimes en la seva pròpia llengua.
- **Serveis d'atenció especialitzada a nenes i nens víctimes de violències sexuals:** es tracta de serveis adaptats i adequats a les seves necessitats, que proveeixen assistència psicològica, educativa i jurídica, i que es constitueixen com a lloc de referència per a les víctimes, on es desplaça el conjunt de professionals intervinents en els processos assistencials i judicials.

1.6. Dret a l'assistència jurídica gratuïta.

Article 33.1 de la Llei orgànica 10/2022, de 6 de setembre, de garantia integral de la llibertat sexual

Les víctimes de violències sexuals tenen dret a l'**assessorament jurídic previ i assistència jurídica gratuïta** en els processos derivats de la violència sexual, en els termes previstos a la legislació d'Assistència Jurídica Gratuïta.

El dret a l'assistència jurídica gratuïta comprèn, entre d'altres, les prestacions següents:

- **Assessorament i orientació gratuïts previs al procés** i, en particular, en el moment immediatament previ a la interposició de denúncia.
- **Defensa i representació gratuïtes** per advocat i procurador en tots els processos i els procediments administratius.
- **Inserció gratuïta d'anuncis o edictes**, en el curs del procés, en diaris oficials.
- **Exempció del pagament de taxes judicials**, així com del pagament de dipòsits necessaris per a la interposició de recursos.
- **Assistència pericial gratuïta** en el procés a càrrec del personal tècnic adscrit als òrgans jurisdiccionals, o, si no n'hi ha, a càrrec de funcionaris, organismes o serveis tècnics dependents de les Administracions públiques.
- **Obtenció gratuïta o reducció del 80 % dels drets aranzelaris** dels documents notariais.

1.7. Drets laborals

Articles 38 i 39 de la Llei orgànica 10/2022, de 6 de setembre, de garantia integral de la llibertat sexual

El reconeixement de drets laborals a les víctimes de violències sexuals té com a finalitat evitar que, a causa de la violència que pateixen o han patit, abandonin el mercat laboral. Per això, se'ls reconeixen drets que tendeixen a procurar la conciliació del treball amb la situació de violència, es garanteix la seva protecció si es veuen obligades a abandonar el lloc de treball, bé amb caràcter temporal, bé amb caràcter definitiu, i es procura la seva inserció laboral en cas que no estiguessin emprades.

1.7.1. Drets de les treballadores per compte d'altri

Article 38 de la Llei orgànica 10/2022, de 6 de setembre, de garantia integral de la llibertat sexual

Articles 37.8, 40.4, 45.1.n), 48.8, 49.1.m), 53.4 i 55.5 del text refós de la Llei de l'Estatut dels treballadors, aprovat pel Reial decret legislatiu 2/2015, de 23 d'octubre

- **Dret a la reducció de la jornada de treball** amb disminució proporcional del salari o a la reordenació del temps de treball, a través de l'adaptació de l'horari, de l'aplicació de l'horari flexible o d'altres formes d'ordenació del temps de treball que s'utilitzin a l'empresa, perquè la dona faci efectiva la seva protecció o el seu dret a l'assistència social integral.
- **Dret a la mobilitat geogràfica:** les dones que es vegin obligades a abandonar el seu lloc de treball a la localitat on prestaven els seus serveis, per fer efectiva la seva protecció o el seu dret a l'assistència social integral, tindran dret preferent a ocupar un altre lloc de treball, del mateix grup professional o categoria equivalent, que l'empresa tingui vacant a qualsevol altre dels seus centres de treball. L'empresa li reservarà el lloc de treball que ocupava anteriorment durant els primers 6 mesos.
- **Dret a la suspensió del contracte de treball** per decisió de la treballadora que es vegi obligada a abandonar el seu lloc de treball a conseqüència de ser víctima de violència sexual, amb reserva del lloc de treball. El període de suspensió tindrà una durada inicial que no podrà excedir els sis mesos, llevat que de les actuacions de tutela judicial resultés que l'efectivitat del dret de protecció de la víctima requereix la continuïtat de la suspensió.
- **Dret a l'extinció del contracte de treball** per decisió de la treballadora que es vegi obligada a abandonar definitivament el seu lloc de treball a conseqüència de ser víctima de violència sexual.
- **Dret a realitzar la seva feina** totalment o parcialment a distància o a deixar de fer-la si aquest fos el sistema establert, sempre en tots dos casos que aquesta modalitat de prestació de serveis sigui compatible amb el lloc i les funcions desenvolupades.
- **Les absències o faltes de puntualitat** a la feina motivades per la situació física o psicològica derivada de la violència sexual, acreditada pels serveis socials d'atenció o serveis de Salut, segons escaigui, es consideraran **justificades**.
- **Nul·litat de la decisió extintiva del contracte** en el supòsit de les treballadores víctimes de violències sexuals per l'exercici dels drets de reducció o reordenació del seu temps de treball, de mobilitat geogràfica, de canvi de centre de treball o de suspensió de la relació laboral, en els termes i condicions reconeguts a l'Estatut dels treballadors.
- **Nul·litat de l'acomiadament** disciplinari en el supòsit de les treballadores víctimes de violències sexuals per l'exercici dels drets de reducció o reordenació del seu temps de treball, de mobilitat geogràfica, de canvi de centre de treball o de suspensió de la relació laboral, en els termes i condicions reconeguts a l'Estatut dels treballadors.

1.7.2. Drets de les treballadores autònomes econòmicament dependents

Article 38 de la Llei orgànica 10/2022, de 6 de setembre, de garantia integral de la llibertat sexual

la Llei 20/2007, de 20 de juliol, reguladora de l'estatut del treball autònom

A les treballadores, per compte propi, víctimes de violències sexuals que cessin en la seva activitat per fer efectiva la seva protecció o el seu dret a l'assistència social integral, se les considerarà en **situació de cessament temporal d'activitat**, en els termes previstos al text refós de la Llei general de la Seguretat Social, aprovat pel Reial decret legislatiu 8/2015, de 30 d'octubre, i se les **suspensionarà l'obligació de cotització** durant un període de sis mesos que seran considerats com de cotització efectiva a efectes de les prestacions de Seguretat Social. Així mateix, **la seva situació serà considerada com a assimilada a l'alta**.

Als efectes del que preveu el paràgraf anterior, s'ha de prendre una base de cotització equivalent a la mitjana de les bases cotitzades durant els sis mesos previs a la suspensió de l'obligació de cotitzar.

Compten amb els drets següents:

- o Dret a l'adaptació de l'horari de l'activitat.
- o Dret a l'extinció de la relació contractual.
- o Es considerarà causa justificada d'interrupció de l'activitat, per part de la treballadora, la situació de violència de gènere.

1.8. Drets en matèria de Seguretat Social

Article 38 de la Llei orgànica 10/2022, de 6 de setembre, de garantia integral de la llibertat sexual.

1.8.1. Drets en matèria de cotització a la Seguretat Social

Article 165.5 del text refós de la Llei general de la Seguretat Social, aprovat pel Reial decret legislatiu 8/2015, de 30 d'octubre

- El període de suspensió del contracte de treball amb reserva del lloc de treball previst per a les treballadores per compte d'altri tindrà la consideració de **període de cotització efectiva**, a efectes de les corresponents prestacions de la Seguretat Social per jubilació, incapacitat permanent, mort i supervivència, maternitat, atur i cura de menors afectats per càncer o una altra malaltia greu.

Article 329 del text refós de la Llei general de la Seguretat Social, aprovat pel Reial decret legislatiu 8/2015, de 30 d'octubre

- **Suspensió de l'obligació de cotitzar a la Seguretat Social** durant un període de sis mesos per a les treballadores per compte propi o autònoms que cessin en la seva activitat per fer efectiva la seva protecció o el seu dret a l'assistència social integral.

Ordre TAS/2865/2003, de 13 d'octubre, per la qual es regula el conveni especial en el sistema de la Seguretat Social

- Subscripció de conveni especial amb la Seguretat Social per part de les treballadores víctimes de violències sexuals que hagin reduït la seva jornada laboral amb disminució proporcional del salari.

1.8.2. Drets en matèria de prestacions de la Seguretat Social

Article 207 del text refós de la Llei general de la Seguretat Social, aprovat pel Reial decret legislatiu 8/2015, de 30 d'octubre

- Dret a la **pensió de jubilació anticipada** per causa no imputable al treballador de les víctimes de violències que extingeixin el seu contracte de treball a conseqüència de ser víctimes de violència sexual, i reuneixin els requisits exigits.

Article 224 del text refós de la Llei general de la Seguretat Social, aprovat pel Reial decret legislatiu 8/2015, de 30 d'octubre

- Drets en matèria d'**orfandat**:

Pensió d'orfandat: hi tenen dret els fills i les filles de la dona morta, sigui quina sigui la naturalesa de la seva filiació, sempre que, en el moment de la mort, siguin menors de vint-i-un anys o estiguin incapacitats per a la feina, o siguin menors de vint-i-cinc anys i no efectuïn un treball lucratiu per compte d'altri o propi, o quan realitzant-lo, els ingressos que obtingui resultin inferiors, en còmput anual, a la quantia vigent per al salari mínim interprofessional, també en còmput anual, i que la dona es trobés en alta o situació assimilada a la d'alta, o fora.

Les filles i els fills tenen dret a l'increment previst per als casos d'orfandat absoluta, que arribarà al 70 per cent de la base reguladora quan els rendiments de la unitat familiar no superin el 75 per cent del Salari Mínim Interprofessional vigent a cada moment.

Prestació d'orfandat: hi tenen dret les filles i els fills de la dona morta, quan es degui a la comissió d'algun dels supòsits de violències sexuals, sempre que es trobin en circumstàncies equiparables a una orfandat absoluta i no reuneixin els requisits necessaris per causar una pensió d'orfandat. Podrà ser beneficiari de la prestació d'orfandat, sempre que en la data de la mort fos menor de vint-i-cinc anys, no efectuï un treball lucratiu per compte d'altri o propi, o quan fent-ho, els ingressos que obtingui resultin inferiors, en còmput anual, a la quantia vigent per al Salari Mínim Interprofessional, també en còmput anual.

La quantia de la prestació d'orfandat serà el 70 per cent de la seva base reguladora, sempre que els rendiments de la unitat familiar no superin en còmput anual el 75 per cent del Salari Mínim Interprofessional vigent en cada moment.

El dret a la pensió o prestació d'orfandat no se suspendrà en cas d'adopció dels fills i filles de la causant morta a conseqüència de violència sobre la dona, sempre que els rendiments de la unitat de convivència en què s'integren, dividits pel nombre de membres que la componen, incloent-hi les persones òrfenes adoptades, no superin en còmput anual el 75 per cent de l'SMI vigent a cada moment, exclosa la part proporcional de les pagues extraordinàries.

Així mateix, quan la mort hagi estat produïda per un agressor diferent del progenitor dels fills i filles de la causant, també es pot reconèixer el dret a la pensió d'orfandat, si escau, la prestació d'orfandat, quan es compleixin els requisits.

Article 267 del text refós de la Llei general de la Seguretat Social, aprovat pel Reial decret legislatiu 8/2015, de 30 d'octubre

- Per tenir **dret a la prestació per desocupació**, a més de reunir els requisits exigits, es considera que la treballadora per compte d'altri es troba en situació legal de desocupació quan extingeixi o suspengui el seu contracte de treball de manera voluntària a conseqüència de ser víctima de violència sexual.

Art. 38.5 de la Llei orgànica 10/2022, de 6 de setembre, de garantia integral de la llibertat sexual

Articles 330 i 331 del text refós de la Llei general de la Seguretat Social, aprovat pel Reial decret legislatiu 8/2015, de 30 d'octubre

- Per tenir **dret a la protecció per cessament d'activitat**, a més de reunir els requisits exigits, es considera que la treballadora autònoma es troba en situació legal de cessament d'activitat, quan cessi en l'exercici de la seva activitat, de manera temporal o definitiva, per causa de la violència sexual

Article 335 del text refós de la Llei general de la Seguretat Social, aprovat pel Reial decret legislatiu 8/2015, de 30 d'octubre

- Per tenir **dret a la protecció per cessament d'activitat**, a més de reunir els requisits exigits, es considera que les sòcies treballadores de cooperatives de treball associat es troben en situació legal de cessament d'activitat, quan cessin, amb caràcter definitiu o temporal, en la prestació de treball, a causa de la violència sexual.

1.9. Drets en matèria d'ocupació i per a la inserció social

1.9.1. Programa específic d'ocupació

Article 39 de la Llei orgànica 10/2022, de 6 de setembre, de garantia integral de la llibertat sexual

- **Programa específic d'ocupació:** es tracta d'un programa específic al qual tenen dret a accedir les víctimes de violències sexuals inscrites com a demandants d'ocupació. Aquest programa inclourà mesures per afavorir l'inici d'una activitat nova per compte propi. El programa inclou el següent:
 - **Itinerari d'inserció sociolaboral**, individualitzat i realitzat per personal especialitzat.
 - **Programa formatiu específic** per afavorir la inserció sociolaboral per compte d'altri.
 - **Incentius** per afavorir l'inici d'una activitat nova per compte propi.
 - **Incentius per a les empreses** que contractin víctimes de violència sexual.
 - **Incentius** per facilitar la mobilitat geogràfica.
 - **Incentius** per compensar diferències salarials.
 - **Convenis amb empreses** per facilitar la contractació de dones víctimes de violència sexual i la seva mobilitat geogràfica.
- Les treballadores desocupades que hagin patit violències sexuals, així com les treballadores autònomes que hagin cessat la seva activitat per ser víctimes de violències sexuals, tindran dret, en el moment de demanar una feina, a participar en els ajuts de contingut econòmic que preveu l'article 41 ([vegeu l'apartat 1.11 Drets Econòmics](#)), així com participar en programes específics d'inserció laboral.

1.9.2. Contracte d'interinitat per a la substitució de treballadores víctimes de violències sexuals

Article 38.3 de la Llei orgànica 10/2022, de 6 de setembre, de garantia integral de la llibertat sexual

- Les empreses que formalitzin **contractes d'interinitat** (sempre que el contracte se subscrigui amb una persona desocupada) per substituir treballadores víctimes de violència sexual que hagin suspès el seu contracte de treball o exercit el seu dret a la mobilitat geogràfica o al canvi de centre de treball tindran dret a una bonificació del 100 % de les quotes empresarials a la Seguretat Social per contingències comunes durant tot el període de suspensió de la treballadora substituïda o durant sis mesos en els supòsits de mobilitat geogràfica o canvi de centre de treball.
- Quan es produeixi la **reincorporació**, aquesta es realitzarà en les mateixes condicions existents en el moment de la suspensió del contracte de treball, i es garantiran els ajustaments raonables que es puguin precisar per raó de discapacitat.

1.10. Drets de les funcionàries públiques

Article 40 de la Llei orgànica 10/2022, de 6 de setembre, de garantia integral de la llibertat sexual.

Reial decret legislatiu 5/2015, de 30 d'octubre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de l'Estatut bàsic de l'empleat públic

Les funcionàries al servei de les següents Administracions públiques: Administració General de l'Estat, Administracions de les comunitats autònomes i de les Ciutats Autònomes de Ceuta i Melilla, Administracions de les Entitats Locals, organismes públics, agències i altres entitats de dret públic amb personalitat jurídica pròpia, vinculades o dependents de qualsevol Administració pública, i Universitats públiques, tenen els drets següents:

- **Permís per raó de violència sexual sobre la dona funcionària:** les faltes d'assistència de les funcionàries víctimes de violències sexuals, totals o parcials, tindran la consideració de justificades pel temps i en les condicions en què així ho determinin els serveis socials d'atenció o de salut, segons escaigui.
- Les funcionàries víctimes de violències sexuals, per fer efectiva la seva protecció o el seu dret d'assistència social integral, tindran **dret a la reducció de la jornada** amb disminució proporcional de la retribució, o la reordenació del temps de treball, a través de l'adaptació de l'horari, de l'aplicació de l'horari flexible o d'altres formes d'ordenació del temps de treball que siguin aplicables, en els termes que per a aquests supòsits estableixi el pla d'igualtat d'aplicació o, si no n'hi ha, l'Administració pública competent en cada cas. La funcionària pública mantindrà les seves retribucions íntegres quan redueixi la seva jornada en un terç o menys.
- **Mobilitat per raó de violència sexual:** les dones víctimes de violència sexual que es vegin obligades a abandonar el lloc de treball en la localitat on prestaven els seus serveis, per fer efectiva la seva protecció o el dret a l'assistència social integral, tindran dret al trasllat a un altre lloc de treball propi del seu cos, escala o categoria professional, de característiques anàlogues, sense necessitat que sigui vacant de necessària cobertura. Així i tot, en aquests supòsits, l'Administració pública competent estarà obligada a comunicar-li les vacants ubicades a la mateixa localitat o a les localitats que la interessada solliciti expressament.

Aquest trasllat tindrà la consideració de trasllat forçós.

- **Excedència per raó de violència sexual:** les funcionàries víctimes de violència sexual, per fer efectiva la seva protecció o el seu dret a l'assistència social integral, tindran dret a sol·licitar la situació d'excedència sense haver d'haver prestat un temps mínim de serveis previs i sense que sigui exigible el termini de permanència en aquesta.

Els drets d'altres tipus de personal estan establerts a la seva legislació específica pròpia, com és el cas, entre d'altres, del personal docent, del personal estatutari dels Serveis de Salut o del personal funcionari al servei de l'Administració de Justícia.

1.11. Drets econòmics

Articles 37 i 41 de la Llei orgànica 10/2022, de 6 de setembre, de garantia integral de la llibertat sexual

1.11.1. Ajuts econòmics a les víctimes de violències sexuals

Reial decret 664/2024, de 9 de juliol, pel qual es regulen els ajuts econòmics a víctimes de violències sexuals, i pel qual es modifica el Reial decret 1452/2005, de 2 de desembre, pel qual es regula l'ajut econòmic establert a l'article 27 de la Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere.

Es tracta d'uns ajuts econòmics adreçats a víctimes de violències sexuals que consten dels requisits següents:

- No tenir rendes superiors, en còmput mensual, al Salari Mínim Interprofessional, exclosa la part proporcional de dues pagues extraordinàries.
- En el supòsit de víctimes de violències sexuals dependents econòmicament de la unitat familiar, es concedirà l'ajut quan aquesta no obtingui rendes superiors (exclosa la part proporcional de dues pagues extraordinàries) a dues vegades el Salari Mínim Interprofessional o de tres vegades el salari mínim interprofessional, exclosa la part proporcional de dues pagues extraordinàries en el cas de famílies integrades per quatre membres o més, o que tinguin reconeguda la seva condició de família nombrosa, d'acord amb la normativa vigent.

Altres aspectes importants sobre els ajuts:

- L'import de l'ajut es podrà percebre (a elecció de la víctima) en un pagament únic o en sis mensualitats.
- Aquest ajut es pot prorrogar una sola vegada, sempre que segueixin sense superar-se els llindars econòmics descrits en els apartats esmentats més amunt.
- Quan la víctima de la violència sexual tingui reconeguda oficialment una **discapacitat en grau igual o superior al 33 %**, l'import serà equivalent a dotze mesos de subsidi per desocupació, prorrogables per una sola vegada, sempre que es mantinguin les condicions que van donar lloc a la concessió inicial.
- En cas que **la víctima tingui persones a càrrec**, el seu import podrà assolir el d'un període equivalent al de divuit mesos de subsidi, o de vint-i-quatre mesos si la víctima o algun dels familiars que conviu amb ella té reconeguda oficialment una discapacitat en grau igual o superior al 33 %, en els termes que estableixin les disposicions de desenvolupament d'aquesta llei orgànica. Aquest ajut serà igualment prorrogable per una sola vegada, en els mateixos termes que els anteriors, sempre que es mantinguin les condicions que van donar lloc a la concessió inicial.

Accés a l'ajut i compatibilitats:

- o L'**accés** a aquest ajut es durà a terme mitjançant l'**acreditació com a víctima de violències sexuals** que recull l'article 37 de la Llei orgànica 10/2022, de 6 de setembre, de garantia integral de la llibertat sexual ([vegeu l'apartat 1.2](#)).
- o Aquests ajuts seran **compatibles** amb la percepció de les **indemnitzacions acordades per sentència judicial**, o, alternativament, amb **qualsevol dels ajuts previstos a la Llei 35/1995, d'11 de desembre, d'ajuts i assistència a les víctimes de delictes violents i contra la llibertat sexual**. Igualment, seran compatibles amb els ajuts previstos al Reial decret 1369/2006, de 24 de novembre, pel qual es regula el programa de **Renda Activa d'Inserció** per a desocupats amb especials necessitats econòmiques i dificultat per trobar feina; amb el **subsi per desocupació** d'acord amb el Reial decret-lei 2/2024, de 21 de maig, pel qual s'adopten mesures urgents per a la simplificació i millora del nivell assistencial de la protecció per desocupació, i per completar la transposició de la Directiva (UE) 2019/1158 del Parlament Europeu i del Consell, de 20 de juny de 2019, relativa a la conciliació de la vida familiar i la vida professional dels progenitors i cuidadors, i per la qual es deroga la Directiva 2010/18/UE del Consell; amb els ajuts establerts a la Llei 19/2021, de 20 de desembre, per la qual s'estableix l'**Ingrés Mínim Vital**, i amb la percepció dels ajuts que estableixin les comunitats autònomes en aquest àmbit material.

1.11.2. Renda activa d'inserció

Article 41 de la Llei orgànica 10/2022, de 6 de setembre, de garantia integral de la llibertat sexual

Reial decret 1369/2006, de 24 de novembre, pel qual es regula el programa de renda activa d'inserció per a aturats amb especials necessitats econòmiques i dificultat per trobar feina

La **Renda Activa d'Inserció** és un ajut econòmic que es reconeix a les persones desocupades incloses en l'anomenat "programa de Renda Activa d'Inserció", a través del qual es duen a terme actuacions encaminades a incrementar les oportunitats d'inserció en el mercat de treball.

Per ser inclosa en el programa de Renda Activa d'Inserció i ser beneficiària d'aquest ajut econòmic, la víctima de violència sexual haurà de complir els requisits següents:

- o Acreditar la seva condició de víctima de violència sexual.
- o Estar inscrita com a demandant d'ocupació, però no se li exigeix portar 12 mesos inscrita ininterrompudament com a demandant d'ocupació.
- o No conviure amb el seu agressor.
- o Ser menor de 65 anys, però no se li exigeix tenir 45 anys o més.
- o Mancar de rendes pròpies, de qualsevol naturalesa, superiors en còmput mensual al 75 per cent del Salari Mínim Interprofessional vigent, exclosa la part proporcional de dues pagues extraordinàries.
- o Pot ser beneficiària d'un nou programa de Renda Activa d'Inserció encara que hagués estat beneficiària d'un altre programa dins dels 365 dies anteriors a la data de la sol·licitud.

La quantia de la Renda Activa d'Inserció és del 80 % de l'Indicador Públic de Renda d'Efectes Múltiples (IPREM) mensual vigent a cada moment.

A més, inclou un ajut suplementari de pagament únic si la dona s'ha vist obligada a canviar de residència a causa de la violència sexual, en els 12 mesos anteriors a la sol·licitud d'admissió al programa o durant la seva permanència en aquest, de quantia equivalent a l'import de tres mesos de la Renda Activa d'Inserció.

Aquest ajut econòmic es podrà sol·licitar fins a l'1 de novembre de 2024, moment en què la normativa que la regula perdrà la seva vigència. Això no obstant, les víctimes de violència contra les dones podran sol·licitar l'ajut econòmic de l'apartat següent.

1.11.3. Accés al subsidi per desocupació per a les persones víctimes de violències sexuals

Disposició addicional cinquanta-vuitena del Reial decret legislatiu 8/2015, de 30 d'octubre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei general de la Seguretat Social

Reial decret llei 2/2024, de 21 de maig, pel qual s'adopten mesures urgents per a la simplificació i millora del nivell assistencial de la protecció per desocupació, i per completar la transposició de la Directiva (UE) 2019/1158 del Parlament Europeu i del Consell, de 20 de juny de 2019, relativa a la conciliació de la vida familiar i la vida professional dels progenitors i cuidadors, i per la qual es deroga la Directiva 2010/18/UE del Consell

Les víctimes de violències sexuals acreditades podran accedir a aquest subsidi per desocupació, introduït pel Reial decret- llei 2/2024, de 21 de maig, i que substitueix la Renda Activa d'Inserció.

Per això, **hauran de reunir una sèrie de requisits**, entre els quals es troben:

- no tenir dret a la prestació per desocupació de nivell contributiu
- no haver estat beneficiàries de 3 drets al programa de Renda Activa d'Inserció (llevat que haguessin transcorregut més de tres anys des que es va generar el primer dret fins que es va sol·licitar aquest subsidi)
- estar inscrites com a demandants d'ocupació o mancar de rendes pròpies (renda durant el mes natural anterior que no superi el 75 % de l'SMI, exclosa la part proporcional de 2 pagues extraordinàries)

La quantia del subsidi serà igual al 95 % de l'IPREM durant els primers 180 dies; al 90 % des del dia 181 fins al 360; i del 80 % a partir del dia 361.

La durada màxima del subsidi serà de 30 mesos, llevat que la persona hagi estat beneficiària amb anterioritat d'un o dos drets al programa de Renda Activa d'Inserció, cas en què, la durada màxima serà de 20 i 10 mesos, respectivament.

1.11.4. Ingress Mínim Vital

Reial decret- llei 20/2020, de 29 de maig, pel qual s'estableix l'ingrés mínim vital

Reial decret 1369/2006, de 24 de novembre, pel qual es regula el programa de renda activa d'inserció per a aturats amb especials necessitats econòmiques i dificultat per trobar feina

Les dones **víctimes de tràfic d'éssers humans i explotació sexual** podran ser beneficiàries de l'Ingress Mínim Vital, la finalitat del qual és prevenir el risc de pobresa i exclusió social de les persones que viuen soles o estan integrades en una unitat de

convivència i no tenen recursos econòmics bàsics per cobrir les seves necessitats bàsiques, quan compleixin els requisits exigits, si bé:

- o No se'ls exigirà el requisit d'edat (amb caràcter general, l'IMV és per a persones de 23 anys com a mínim), només s'exigirà que siguin majors d'edat.
- o No estan obligades a estar unides per matrimoni o parella de fet.
- o No se'ls exigeix el requisit de formar part d'una altra unitat de convivència.
- o No se'ls exigirà el termini d'un any de residència legal i efectiva a Espanya de manera continuada i ininterrompuda immediatament anterior a la data de presentació de la sol·licitud quan acreditin la situació de violència sexual per qualsevol dels mitjans establerts a l'article 37 de la Llei orgànica 10/2022, de 6 de setembre, de garantia integral de la llibertat sexual.

1.11.5. Prioritat en l'accés a habitatges protegits i residències públiques per a gent gran

Article 42 de la Llei orgànica 10/2022, de 6 de setembre, de garantia integral de la llibertat sexual

Reial decret 42/2022, de 18 de gener, pel qual es regula el Bo Lloguer Jove i el Pla Estatal per a l'accés a l'habitatge 2022-2025

Reial decret 1369/2006, de 24 de novembre, pel qual es regula el programa de renda activa d'inserció per a aturats amb especials necessitats econòmiques i dificultat per trobar feina

L'article 42 de la Llei orgànica 10/2022, de 6 de setembre, de garantia integral de la llibertat sexual, preveu que les Administracions públiques promouran l'accés prioritari de les víctimes de violències sexuals al parc públic d'habitatge i als programes d'ajuda d'accés a l'habitatge.

En aquest sentit, les víctimes de violències sexuals constitueixen un col·lectiu amb dret a protecció preferent en l'accés a l'habitatge i es troben incloses dins dels programes següents del [Pla Estatal d'Habitatge \(BOE\)](#):

- o **Programa d'ajut a les víctimes de violència de gènere, persones objecte de desnonament del seu habitatge habitual, persones sense llar i altres persones especialment vulnerables.**
 - Aquest programa inclou com a beneficiàries les persones víctimes de violència de gènere, víctimes de tràfic amb finalitats d'explotació sexual i víctimes de violència sexual.
 - No en podran ser beneficiàries aquelles persones que disposin d'un habitatge en propietat o en règim d'usdefruit, que puguin ocupar després de l'acreditació de la condició de víctima de violència de gènere, víctima de tràfic amb finalitats d'explotació sexual, o víctima de violència sexual.
 - Podran ser beneficiàries les Administracions públiques, societats mercantils participades majoritàriament per les diferents Administracions públiques, entitats d'utilitat pública, empreses públiques i entitats benèfiques, d'economia col·laborativa o similars, sempre sense ànim de lucre, l'objecte de les quals sigui dotar d'una solució d'habitatge les persones víctimes de violència de gènere, víctimes de tràfic amb finalitats d'explotació sexual, o víctimes de violència sexual.

- Programa de posada a disposició d'habitatges de la SAREB i d'entitats públiques per al seu lloguer com a **habitatge social**. Els habitatges cedits per la SAREB o entitat pública de què es tracti s'hauran de destinar amb caràcter prioritari per satisfer solucions d'habitatge a les víctimes de violència de gènere, víctimes de tràfic amb finalitats d'explotació sexual i víctimes de violència sexual.

1.12. Dret a la reparació

Articles 52, 53, 54, 55, 56, 57 de la Llei orgànica 10/2022, de 6 de setembre de 2022, de garantia integral de la llibertat sexual

Les víctimes de violències sexuals tenen **dret a la reparació**. Aquest dret comprèn la indemnització econòmica per danys i perjudicis materials i morals, les mesures necessàries per a la seva completa recuperació física, psíquica i social, així com les accions de reparació simbòlica i les garanties de no repetició.

Pel que fa a la **indemnització econòmica per danys i perjudicis** materials i morals que correspongui a les víctimes de violències sexuals, d'acord amb les lleis penals sobre la responsabilitat civil

- La pèrdua d'oportunitats, incloent-hi les oportunitats d'educació, ocupació i prestacions socials
- Els danys materials i la pèrdua d'ingressos, incloent-hi el lucre cessant
- El dany social, entès com el dany al projecte de vida
- El tractament terapèutic, social i de salut sexual i reproductiva

La indemnització serà satisfeta per la o les persones civilment o penalment **responsables**, d'acord amb la normativa vigent.

En els casos de mort de la víctima d'alguna de les conductes previstes com [violències sexuals](#), els seus fills i filles, qualsevol que sigui la naturalesa de la seva filiació, per naturalesa o per adopció, podran percebre una **pensió**, o, si escau, una **prestació d'orfanat**, d'acord amb el que disposa el text refós de la Llei general de la Seguretat Social, aprovat pel Reial decret legislatiu 8/2015, de 30 d'octubre.

1.13. Beques i ajuts a l'estudi

Reial decret 201/2024, de 27 de febrer, pel qual s'estableixen els llinars de renda i patrimoni familiar i les quanties de les beques i els ajuts a l'estudi per al curs 2024-2025, i es modifica parcialment el Reial decret 1721/2007, de 21 de desembre, pel qual s'estableix el règim de les beques i ajudes a l'estudi personalitzats

S'ofereix un tractament específic per a les sol·licitants de beca que acreditin la condició de víctimes de violència sexual, des del 30 de juny de 2023 al 30 de juny de 2025, els seus fills i filles menors de vint-i-cinc anys i les persones menors subjectes a la seva tutela o guàrdia o custòdia que sol·licitin les esmentades beques i ajuts a l'estudi, sempre que compleixin totes les altres condicions previstes a la normativa vigent. Aquestes són la beca bàsica o beca de matrícula, segons correspongui, la quantia fixa lligada a la renda, la quantia fixa lligada a la residència i la quantia variable que resulti de l'aplicació de la fórmula; sense que els siguin aplicables els requisits establerts en relació amb la càrrega lectiva superada durant el curs 2023-2024 ni el límit del nombre d'anys amb condició de beneficiari o beneficiària de beques, ni tampoc l'exigència de superar un

determinat percentatge de crèdits, assignatures, mòduls o el seu equivalent en hores durant el curs 2024-2025 per al qual hagin resultat beneficiàries de la beca.

Les beques que portin causa de la condició de víctimes de violència sexual són compatibles amb els ajuts econòmics a víctimes de violències sexuals regulades al Reial decret 664/2024.

2. Drets de les víctimes de violències sexuals estrangeres

2.1. Protecció de les víctimes de violències sexuals estrangeres en situació irregular

Article 31 bis de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social

Article 3.1 i 36 de la Llei orgànica 10/2022, de 6 de setembre, de garantia integral de la llibertat sexual

La Llei orgànica 10/2022, de 6 de setembre, de garantia integral de la llibertat sexual és aplicable a les dones, nenes i nens que hagin estat víctimes de violències sexuals a Espanya, amb independència de la seva nacionalitat i situació administrativa. Alhora, s'estableix que les víctimes de violències sexuals que es trobin en situació administrativa irregular, **gaudiran dels drets reconeguts a la Llei orgànica en igualtat de condicions** que la resta de les víctimes.

En conseqüència:

- o Si quan es denuncia una situació de violència sexual, es posa de manifest la situació irregular de la dona estrangera:
 - **No s'incoarà el procediment administratiu sancionador** per trobar-se irregularment al territori espanyol.
 - **Se suspendrà el procediment administratiu sancionador** que s'hagi incoat per la comissió d'aquesta infracció amb anterioritat a la denúncia o, si escau, l'execució de les ordres d'expulsió o de devolució acordades eventualment.
- o Un cop conclòs el procediment penal:
 - **Amb una sentència condemnatòria** o amb una resolució judicial de la qual es dedueixi que la dona ha estat víctima de violència sexual, incloent-hi l'arxivament de la causa per trobar-se l'imputat en parador desconegut o el sobreseïment provisional per expulsió del denunciat, **es concedirà a la dona estrangera l'autorització de residència temporal i treball per circumstàncies excepcionals** i, si és el cas, les autoritzacions sol·licitades a favor dels fills menors d'edat o que tinguin una discapacitat i no siguin objectivament capaços de proveir les seves pròpies necessitats.
 - Amb una sentència no condemnatòria o amb una resolució de la qual no es pugui deduir la situació de violència sexual, es denegarà a la dona estrangera l'autorització de residència temporal i treball per circumstàncies excepcionals i, si escau, les autoritzacions sol·licitades a favor dels seus fills menors d'edat o que tinguin una discapacitat i no siguin objectivament capaços de proveir les seves pròpies necessitats.

A més, perdrà eficàcia l'autorització provisional de residència i treball concedida a la dona estrangera i, si escau, les autoritzacions provisionals concedides als seus fills menors d'edat o que tinguin una discapacitat i no siguin objectivament capaços de proveir les seves pròpies necessitats. I s'incoarà o continuarà el procediment administratiu sancionador per estada irregular al territori espanyol.

- Si del procediment penal conclòs no es pogués deduir la situació de violència sexual, s'incoarà l'expedient administratiu sancionador per estada irregular en territori espanyol o es continuarà, en el supòsit que s'hagi suspès inicialment.

2.2. Dret a la protecció internacional

Llei 12/2009, del 30 d'octubre, reguladora del dret d'asil i de la protecció subsidiària

- **El dret d'asil.** Es reconeixerà la condició de refugiat a tota dona, nena, nen i adolescent que, a causa d'un temor fundat de ser perseguida per **motius** de raça, religió, nacionalitat, opinions polítiques, pertinença a determinat grup social, **de gènere**, orientació sexual o d'identitat sexual, es troba fora del país de la seva nacionalitat i no pot o, a causa d'aquests temors, no vol acollir-se a la protecció d'aquest país, així com a la dona, nena, nen i adolescent apàtrida que, mancant de nacionalitat i trobant-se fora del país on abans tenia la seva residència habitual, pels mateixos motius no pot o, a causa d'aquests temors, no hi vol tornar.

En aquest sentit, poden ser motius de persecució basats en el gènere múltiples formes de violència sobre la dona, com ara la mutilació genital femenina, el matrimoni forçat, la violència sexual o el tràfic de dones i nenes amb finalitats d'explotació sexual, sempre que, en qualsevol cas, concorrin els altres requisits exigits per al reconeixement del dret d'asil.

- Perquè es reconegui el dret d'asil cal que el temor fundat de les dones, nenes, nens i adolescents a ser objecte de persecució es basi en actes de persecució que siguin greus i revesteixin la forma d'actes de violència física o psíquica, incloent-hi els actes de violència sexual.
- Per valorar els motius de persecució s'hauran de valorar les circumstàncies imperants al país d'origen en relació amb la situació del grup social determinat.
- **La protecció subsidiària.** S'atorgarà protecció subsidiària a les dones, nenes, nens i adolescents estrangers o apàtrides que, sense reunir els requisits exigits per obtenir asil, pateixin un risc real de patir un dany greu en cas de retornar al seu país d'origen, o al de la seva residència anterior en el cas de les apàtrides. El dany greu que dona lloc a protecció subsidiària consisteix en algun dels següents:
 - Pena de mort
 - Tortura o tractes inhumans o degradants
 - Amenaces greus contra la vida o la integritat dels civils en situacions de conflicte

3. Drets de les víctimes de violències sexuals espanyoles fora del territori nacional

Les víctimes de violències sexuals espanyoles que resideixen a l'estranger es troben sovint en una situació d'especial vulnerabilitat a causa de les barreres lingüístiques i culturals, la manca de suports socials o el desconeixement dels recursos existents al país. Per aquest motiu, la Llei preveu que les Ambaixades i les Oficines Consulars d'Espanya a l'exterior, dins dels seus deures generals de protecció als espanyols i espanyoles a l'exterior, assisteixin a les víctimes de violència sexual, proporcionant-los orientació i acompanyament de manera prioritària dins de les seves capacitats.

El Protocol signat el 8 d'octubre de 2015 pels llavors Ministeris d'Afers Exteriors, Unió Europea i Cooperació, de Treball, Migracions i Seguretat Social, i de la Presidència, Relacions amb les Corts i Igualtat, que persegueix l'establiment d'un marc comú de col·laboració per a la realització de funcions en aquesta matèria, també empara les víctimes de violències sexuals, prevenint i abordant les situacions de violència sexual mitjançant la informació sobre recursos disponibles al país de residència, i facilitant la protecció i el retorn de les víctimes i, si escau, dels seus fills i filles quan la situació ho requereixi, dins del marc normatiu vigent.

Les Ambaixades i els Consolats d'Espanya i les Conselleries de Treball, Migracions i Seguretat Social facilitaran a les víctimes espanyoles informació per contactar amb els recursos especialitzats per a víctimes de violència sexual disponibles al país on resideixin, així com orientació sobre els recursos mèdics, educatius i legals que les autoritats locals posen al seu abast davant de situacions de violència sexual. Així mateix, les Ambaixades i Oficines Consulars, en coordinació amb la Delegació del Govern contra la Violència de Gènere, facilitaran, si escau, la repatriació de les víctimes a Espanya.

Per la seva banda, la Delegació del Govern contra la Violència de Gènere, en cas de retorn de la víctima, durà a terme tasques de coordinació amb les comunitats autònomes per tal de garantir a les víctimes els drets que els reconeix la normativa espanyola i de facilitar la seva integració social.

BLOC 3

Drets de les víctimes del delicte dels que també són titulars les víctimes de violència de gènere i les víctimes de violències sexuals

A més dels drets específics que la Llei orgànica 1/2004 reconeix a les dones que pateixen o han patit violència de gènere, i els drets que la Llei orgànica 10/2022 reconeix a les víctimes de violències sexuals, aquestes són beneficiàries dels drets que les lleis reconeixen a les víctimes del delicte, entre els quals cal destacar els següents:

1. Drets de l'Estatut de la víctima del delict

Llei 4/2015, de 27 d'abril, de l'Estatut de la víctima del delict

Les víctimes de violència de gènere i víctimes de violències sexuals poden accedir al catàleg general de drets, processals i extraprocessals, recollits a l'**Estatut de la víctima del delict**. En cas de mort o desaparició de la víctima directa de la violència de gènere o sexual, els fills i les filles de la víctima, el cònjuge no separat legalment o de fet, la persona que hi hagués estat unida per una relació anàloga d'afectivitat i els fills i les filles d'aquests que convisquessin amb la víctima seran considerades víctimes indirectes. La persona responsable dels fets delictius no tindrà la consideració de víctima.

Alguns d'aquests drets són:

- **Dret a la informació** des del primer contacte amb les autoritats competents, incloent-hi el moment previ a la presentació de la denúncia.
- **Dret**, en el moment de presentar la denúncia, **a obtenir una còpia de la denúncia**, degudament certificada i, si escau, a la traducció escrita de la còpia d'aquesta.
- La **notificació de determinades resolucions** sense necessitat que ho sol·licitin, de manera que estiguin informades de la situació penitenciària de l'investigat, encausat o condemnat: les resolucions per les quals s'acordi no iniciar el procediment penal, les que acordin la presó o la posada en llibertat posterior de l'infractor, així com la possible fugida d'aquest; les resolucions que acordin l'adopció de mesures cautelars personals o que modifiquin les ja acordades, quan hagin tingut com a objecte garantir la seguretat de la víctima.
- **Dret a accedir, de forma gratuïta i confidencial, als serveis d'assistència i suport** facilitats per les Administracions públiques, així com als que prestin les Oficines d'Assistència a les Víctimes. Aquestes Oficines realitzaran les funcions següents, entre d'altres:
 - El **suport emocional** a les víctimes i l'assistència terapèutica de les víctimes que ho necessitin, garantint l'assistència psicològica adequada per a la superació de les conseqüències traumàtiques del delict.
 - **Avaluació i assessorament sobre les necessitats de la víctima** i la manera de prevenir i evitar les conseqüències de la victimització primària, reiterada i secundària, la intimidació i les represàlies.
 - L'elaboració d'un **pla de suport psicològic** per a les víctimes vulnerables i en els casos en què s'aplica l'ordre de protecció.
 - La **informació sobre els serveis especialitzats disponibles** que puguin prestar assistència a la víctima, en vista de les seves circumstàncies personals i la naturalesa del delict de què pugui haver estat objecte.
 - L'**acompanyament** de la víctima al llarg del procés.
- Rebre la **comunicació de les resolucions** a les quals fa referència l'article 7.1 de l'Estatut de la víctima del delict (la sentència o les resolucions que adoptin mesures cautelars, entre d'altres) i realitzar les actuacions d'informació i assistència que, si s'escau, siguin necessàries.

- **Dret a exercir l'acció penal i l'acció civil** conforme al que disposa la Llei d'enjudiciament criminal. Poden participar en l'execució, a través de la interposició de recurs contra determinades resolucions judicials, encara que no hagin estat part de la causa:
 - L'acte pel qual el Jutge de Vigilància Penitenciària **autoritza la possible classificació del penat en tercer grau** abans que s'extingeixi la meitat de la condemna.
 - L'acte pel qual el Jutge de Vigilància Penitenciària acordi que els beneficis penitenciaris, **els permisos de sortida, la classificació en tercer grau** i el còmput de temps per a la llibertat condicional es refereixin al límit de compliment de condemna i no a la suma de les penes imposades.
 - La interlocutòria pel qual es concedeixi al penat **la llibertat condicional**.

2. Dret a formular denúncia

Llei 4/2015, de 27 d'abril, de l'Estatut de la víctima del delictes

Les víctimes tenen dret a denunciar les situacions de violència de gènere i violències sexuals patides.

A través de la denúncia es posa en coneixement de les autoritats corresponents la comissió d'un fet que pot ser constitutiu d'un delictes.

Després de la presentació de la denúncia i la seva tramesa a l'autoritat judicial, si aquesta entén que hi ha indicis d'haver-se comès un fet delictiu, iniciarà les actuacions penals corresponents.

3. Dret de les víctimes a la protecció durant el procés judicial

3.1. En l'àmbit de la violència de gènere

L'ordre de protecció és una resolució judicial que dicta l'òrgan judicial competent en els casos en què, existint indicis fundats de la comissió d'un delictes de **violència de gènere**, aprecia l'existència d'una situació objectiva de risc per a la víctima que requereix l'adopció de mesures de protecció durant la tramitació del procés penal.

L'ordre de protecció contempla, en una única resolució, mesures cautelars de naturalesa penal i civil a favor de la dona víctima de violència de gènere i, si escau, dels seus fills i filles; i activa alhora els mecanismes de protecció social establerts a favor de la víctima per les diferents Administracions públiques. Amb l'ordre de protecció s'acredita la situació de violència de gènere que dona lloc al reconeixement dels drets que estableix la Llei orgànica 1/2004.

Les **mesures cautelars de naturalesa penal** que pot adoptar l'autoritat judicial poden ser una o algunes de les següents:

- **Desallotjament de l'agressor del domicili familiar.**

- o **Prohibició de residir en determinada població.**
- o **Prohibició que l'agressor s'aproximi a la víctima en la distància que es determini.**
- o Prohibició que l'agressor es comuniqui amb la víctima i/o amb els seus familiars o altres persones per qualsevol mitjà: carta, telèfon, etc.
- o Prohibició a l'agressor d'acostar-se a determinats llocs: centre de treball de la víctima, centres escolars dels fills, etc.
- o Omissió de dades relatives al domicili de la víctima.
- o Protecció judicial de la víctima en les oficines judicials.
- o Confiscació d'armes i prohibició de tinença.

Les **mesures de naturalesa civil** poden ser les següents:

- o Atribució de l'ús i gaudi de l'habitatge familiar.
- o Determinació del règim de guarda i custòdia dels fills menors.
- o Determinació del règim de visites, comunicació i estada amb els menors.
- o Fixació d'una prestació d'aliments.
- o Qualsevol altra mesura que sigui necessària per apartar els menors d'un perill o evitar-los perjudicis.

La sol·licitud la pot fer la mateixa víctima, els seus familiars més propers, el seu advocat/la seva advocada, o el Ministeri Fiscal. Sense perjudici del deure de denúncia, els serveis socials que en coneguin la situació, els han de posar en coneixement de l'òrgan judicial o del Ministeri Fiscal perquè es pugui incoar o instar el procediment per a l'adopció de l'ordre de protecció. Quan hi hagi menors, el Jutge s'ha de pronunciar en tot cas, fins i tot d'ofici, sobre la pertinència de l'adopció de les mesures civils.

És aconsellable sol·licitar l'ordre de protecció en el mateix moment en què es presenta la denúncia, encara que també es pot sol·licitar amb posterioritat.

Quan no es presenta denúncia, la mateixa sol·licitud de l'ordre de protecció té aquesta consideració, quant als fets i les situacions de violència relatats en aquesta.

El Jutjat ha de dictar l'ordre de protecció en el termini màxim de 72 hores des de la seva presentació, després d'una compareixença de la víctima i l'agressor. La Llei estableix que aquesta compareixença s'haurà de fer per separat, evitant així la confrontació entre tots dos.

L'article 544 bis de la Llei d'enjudiciament criminal estableix que, en cas d'acordar-se alguna de les mesures de protecció de la víctima previstes en aquest precepte, es podrà acordar, mitjançant una resolució motivada, la utilització de dispositius telemàtics per al control del seu compliment.

3.2. En l'àmbit de les violències sexuals

En el marc d'un procés penal iniciat per la comissió de qualsevol dels delictes contra la llibertat sexual previstos al Codi Penal, l'òrgan judicial podrà adoptar qualsevol de les mesures cautelars de caràcter penal recollides a la legislació processal criminal, com la presó provisional o la prohibició d'apropament i/o comunicació amb la víctima, per tal d'assegurar tant el desenvolupament del procés penal com l'efectivitat del pronunciament judicial que finalment s'adopti.

Així mateix, també es podran adoptar mesures cautelars de naturalesa civil quan l'òrgan judicial així ho decideixi, que han de ser sol·licitades per la víctima o el seu representant legal, o bé pel Ministeri Fiscal quan hi hagi fills menors o persones amb la capacitat judicialment modificada, determinant el seu règim de compliment i, si escau, les mesures complementàries que siguin necessàries, sempre que no hagin estat prèviament acordades per un òrgan de l'ordre jurisdiccional civil, i sense perjudici de les mesures que preveu l'article 158 del Codi Civil.

L'article 544 bis de la Llei d'enjudiciament criminal estableix que, en cas que s'investigui algun dels delictes esmentats a l'article 3 de la Llei orgànica de garantia integral de la llibertat sexual², en cas d'acordar-se alguna de les mesures de protecció de la víctima previstes en aquest precepte, es podrà acordar, mitjançant una resolució motivada, la utilització de dispositius telemàtics per al control del seu compliment.

4. Dret a sol·licitar una ordre europea de protecció

Llei 23/2014, de 20 de novembre, de reconeixement mutu de resolucions penals a la Unió Europea

La víctima de violència de gènere o violència sexual que hagi de traslladar-se a un altre estat membre de la Unió Europea per residir-hi o romandre-hi, i sigui beneficiària d'una mesura de protecció adoptada, com a mesura cautelar o com a pena privativa de drets, en una ordre de protecció, autèntica de mesures cautelars o sentència, pot sol·licitar l'adopció de l'ordre europea de protecció davant l'òrgan judicial competent.

L'ordre europea de protecció emesa per l'òrgan judicial s'ha de documentar en un certificat, que s'ha de transmetre a l'autoritat competent de l'altre estat membre perquè en faci l'execució.

5. Dret a formar part del procediment penal: l'ofertament d'accions

Articles 109 i següents de la Llei d'enjudiciament criminal

A l'acte en què el Jutge rebi la declaració de la víctima, el Lletat de l'Administració de Justícia l'instruirà del dret que l'assisteix per mostrar-se part en el procés i renunciar o no a la restitució de la cosa, reparació del dany i indemnització del perjudici causat pel fet punible.

² L'article 3 de la Llei orgànica 10/2022, de 6 de desembre, de garantia integral de la llibertat sexual, recull: *“En tot cas es consideren violències sexuals els delictes previstos al Títol VIII del Llibre II de la Llei orgànica 10/1995, de 23 de novembre, del Codi Penal, la mutilació genital femenina, el matrimoni forçat, l'assetjament amb connotació sexual i el tràfic d'éssers humans amb finalitats d'explotació sexual. Es prestarà especial atenció a les violències sexuals comeses en l'àmbit digital, la qual cosa comprèn la difusió d'actes de violència sexual, la pornografia no consentida i la infantil en tot cas, i l'extorsió sexual a través de mitjans tecnològics”*.

L'exercici d'aquest dret, que suposa **la intervenció activa de la víctima de violència de gènere o violència sexual en el procés judicial que es tramita després de la seva denúncia i l'exercici de l'acció penal** i, si escau, de l'acció civil, es fa mitjançant la personació de la víctima en les actuacions penals com a acusació particular. Per això, la víctima ha de nomenar un/a advocat/ada en defensa dels seus interessos i un procurador per a la seva representació.

A més, les víctimes que no hagin renunciat al seu dret podran exercir l'acció penal en qualsevol moment abans del tràmit de qualificació del delictes.

La designació d'advocat i procurador es pot fer per lliure elecció de la víctima o a través del torn d'ofici. En aquest sentit, la Llei contempla **el dret de les víctimes de violència de gènere i de violència sexual a ser beneficiàries de l'assistència jurídica gratuïta en els processos derivats de la violència**, sense perjudici del seu dret per raó de la seva situació socioeconòmica a través del règim general.

La personació i consegüent condició de “part” en el procés penal comporta que la víctima, a través del seu advocat, pot proposar diligències de prova, intervenir en la pràctica d'aquestes, i conèixer totes les resolucions que es dictin durant la tramitació del procés, podent, si no hi està d'acord, presentar els recursos que siguin procedents.

Així mateix, com a acusació particular, la víctima podrà sol·licitar la condemna de l'agressor i una indemnització per les lesions, els danys i els perjudicis patits.

Independentment que la víctima es personi o no com a acusació particular en el procés penal derivat de la seva denúncia, el Ministeri Fiscal té encomanada la defensa dels interessos de les víctimes i perjudicats en els processos penals. Si arriba a la convicció que s'ha comès un delictes, dirigirà l'acusació contra qui consideri responsable. Si no arriba a aquesta convicció, no formularà l'acusació o podrà sol·licitar l'arxivament del procediment, per exemple, si considera que no hi ha prou proves dels fets.

6. Dret a la restitució de la cosa, reparació del dany i indemnització del perjudici causat

Articles 100 i següents de la Llei d'enjudiciament criminal

La comissió d'un delictes obliga a reparar els danys i perjudicis causats. Aquesta responsabilitat civil comprèn la restitució de la cosa, la reparació del dany i la indemnització de perjudicis materials i morals.

En cas que la víctima hagi exercit l'acció civil (per exigir la responsabilitat civil) en el procés penal, en la sentència que es dicti, i sempre que sigui condemnatòria, a més de la pena que si s'escau s'imposi al culpable, es fixarà quina és la responsabilitat civil pels danys físics, psicològics o morals causats a la víctima pel delictes.

Això no obstant, la víctima es pot reservar el seu dret a exercir l'acció civil en un procés diferent davant dels Jutjats de l'Ordre Civil, de manera que en el procés penal no s'exercirà l'acció civil. També pot renunciar a qualsevol reclamació que, en aquest sentit, li pogués correspondre.

7. Dret a rebre informació sobre les actuacions judicials

La víctima, encara que no exerceixi el seu dret a intervenir en el procés penal, ha de ser informada del seu paper i de l'abast, el desenvolupament i la marxa del procés. La informació a la víctima dels seus drets correspon a les Forces i els Cossos de Seguretat, al Jutjat i a les Oficines d'Assistència a la Víctima.

El contingut de la dita informació comprendrà:

- o El seu dret a mostrar-se part en el procés penal i renunciar o no a la restitució de la cosa, la reparació del dany i la indemnització del perjudici causat pel fet delictiu.
- o La possibilitat i el procediment per sol·licitar els ajuts que, de conformitat amb la legislació vigent, li poden correspondre. Informació sobre l'estat de les actuacions judicials, a examinar-les, així com que se li expedixin còpies i testimonis (article 234 de la Llei orgànica del poder judicial).
- o Ha de ser-li comunicada qualsevol resolució que pugui afectar la seva seguretat, l'adopció o la modificació d'altres mesures cautelars, les actuacions que acorden la presó o la llibertat provisional de l'imputat i la situació penitenciària de l'agressor (articles 109, 506.3, 544 bis i ter de la Llei d'enjudiciament criminal).
- o Ha de ser informada del lloc i la data de celebració del judici oral (articles 785.3, 962 i 966 de la Llei d'enjudiciament criminal).
- o Se li ha de notificar la sentència, tant d'instància com, si s'escau, la que resolgui el recurs d'apel·lació. (articles 270 de la Llei orgànica del poder judicial; articles 789.4, 973.2 i 976.3 de la Llei d'enjudiciament criminal). Així mateix, se li ha de notificar el sobreseïment del procés (article 636 de la Llei d'enjudiciament criminal).

8. Dret a la protecció de la dignitat i intimitat de la víctima en el marc dels processos relacionats amb la violència de gènere i violències sexuals

Article 63 de la Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere

Article 50 de la Llei orgànica 10/2022, de 6 de setembre, de garantia integral de la llibertat sexual

Article 232.2 de la Llei orgànica del poder judicial

Articles 19 i següents de la Llei 4/2015, del 27 d'abril, de l'Estatut de la víctima del delictes; article 15.5 de la Llei 35/1995, d'ajudes i assistència a les víctimes de delictes violents i contra la llibertat sexual

Articles 2.a) i 3.1 de la Llei orgànica 19/1994, de protecció de testimonis i perits en causes criminals

Pel que fa a les **víctimes de violència de gènere**, la Llei orgànica 1/2004 preveu mesures específiques de protecció de la dignitat i intimitat de la víctima. D'una banda, s'estableix que les dades personals d'aquesta, dels seus descendents i les persones que estiguin sota la seva guarda o custòdia, tinguin caràcter reservat. La reserva del nou domicili, centre de treball o col·legis dels fills no només preserven la intimitat de la víctima, sinó que, a més, és un instrument important per a la seva

seguretat, en evitar que aquestes dades puguin arribar a coneixement de l'imputat. Amb aquesta mateixa finalitat, el model de sol·licitud de l'ordre de protecció disposa que la víctima pot indicar un domicili o telèfon d'una tercera persona a la qual les Forces i els Cossos de Seguretat o els òrgans judicials podran fer arribar les comunicacions o notificacions.

En relació amb les **víctimes de violències sexuals**, la Llei orgànica 10/2022, de 6 de setembre, de garantia integral de la llibertat sexual, recull una sèrie de mesures específiques de protecció de la dignitat i intimitat de les víctimes. Així, estableix que, en les actuacions i els procediments relacionats amb la violència sexual es protegirà la intimitat de les víctimes, i en especial les seves dades personals.

L'Agència Espanyola de Protecció de Dades, en el marc de les seves competències, ha de garantir una protecció específica de les dades personals de les víctimes en els casos de violència sexual, especialment quan aquesta es perpetui a través de les tecnologies de la informació i la comunicació. Per això, l'Agència garantirà la disponibilitat d'un canal accessible i segur de denúncia de l'existència de continguts il·lícits a Internet, que comportin un menyscapse greu del dret a la protecció de dades personals ([Enllaç al canal de denúncia](#)).

D'altra banda, tant en l'àmbit de la violència de gènere com en l'àmbit de la violència sexual, la Llei de l'**Estatut de la víctima del delict**e reconeix el dret de les víctimes a la protecció de la seva intimitat en **el marc del procés penal** i, en aquest sentit, obliga jutges, fiscals, funcionaris encarregats de la investigació i qualsevol persona que de qualsevol manera intervingui o participi en el procés, a adoptar les mesures necessàries per protegir la intimitat de les víctimes i dels seus familiars, d'acord amb el que disposa la Llei. En particular, respecte de les víctimes menors d'edat o de víctimes amb discapacitat necessitades de protecció especial, hauran d'adoptar les mesures per impedir la difusió de qualsevol mena d'informació que en pugui facilitar la identificació.

Quant a això, segons la Llei d'enjudiciament criminal, el Jutge podrà acordar, d'ofici o a instància del Ministeri Fiscal o de la víctima, l'adopció de qualsevol de les mesures següents quan sigui necessari per protegir la intimitat de la víctima o el respecte degut a aquesta o a la seva família:

- **Prohibir la divulgació o publicació d'informació relativa a la identitat de la víctima**, de dades que puguin facilitar-ne la identificació de forma directa o indirecta, o d'aquelles circumstàncies personals que hagin estat valorades per resoldre sobre les seves necessitats de protecció.
- **Prohibir l'obtenció, la divulgació o la publicació d'imatges** de la víctima o dels seus familiars.

Així mateix, el Jutjat pot acordar, d'ofici o a instància de la mateixa víctima o del Ministeri Fiscal, que les actuacions judicials no siguin públiques i que les vistes se celebrin a porta tancada.

9. Ajuts a les víctimes de delictes considerats violència de gènere i violències sexuals

Llei 35/1995, d'11 de desembre, d'ajudes i assistència a les víctimes de delictes violents i contra la llibertat sexual Reglament d'ajudes a les víctimes de delictes violents i contra la llibertat sexual, aprovat pel Reial decret 738/1997, de 23 de maig

Es tracta d'**ajuts públics en benefici de les víctimes directes i indirectes** dels delictes dolosos i violents, comesos a Espanya, amb el resultat de mort, o de lesions corporals greus, o de danys greus a la salut física o mental; així com en benefici de les

víctimes de violències sexuals en el sentit de la Llei orgànica de garantia integral de la llibertat sexual, incloses les víctimes d'homicidi subsegüent a un delict contra la llibertat sexual.

Pel que fa als/les **beneficiaris/àries** que preveu la llei per a aquests ajuts, podran accedir als ajuts les dones nacionals de qualsevol altre Estat que es trobin a Espanya, sigui quina sigui la seva situació administrativa, quan l'afectada sigui víctima de violències sexuals en el sentit de la Llei orgànica de garantia integral de la llibertat sexual, incloses les víctimes d'homicidi subsegüent a un delict contra la llibertat sexual, o víctima de violència de gènere en els termes previstos a la Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere.

La **condició de víctima** de violència de gènere o violència sexual **s'haurà d'acreditar** per qualsevol dels següents mitjans de prova:

- A través de la sentència condemnatòria.
- A través de la resolució judicial que hagi acordat, com a mesura cautelar de protecció de la víctima, la prohibició d'aproximació o presó provisional de l'inculpat.
- De la forma establerta a l'article 23 de la Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, o a l'article 36 de la Llei orgànica de garantia integral de la llibertat sexual.

En el cas de **mort** a conseqüència de la violència patida, els requisits d'acreditació seran exigibles respecte de les persones beneficiàries a títol de víctimes indirectes, amb independència de la nacionalitat o residència habitual de la víctima morta.

Seràn considerades a **títol de víctimes directes** i, per tant, podran accedir a aquests ajuts, les persones que pateixin lesions corporals greus o danys greus en la seva salut física o mental a conseqüència directa del delict, incloses les víctimes de la violència vicària, que preveu l'article 1.4. de la Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere, quan el seu familiar o parent menor d'edat mori a conseqüència del delict.

Són beneficiàries a **títol de víctimes indirectes**, en cas de mort, i amb referència sempre a la seva data, les persones que reuneixin les condicions que s'indiquen a continuació:

- El cònjuge de la persona morta, si no estigués separat legalment, o la persona que hagués conviscut amb la persona morta de forma permanent amb una relació d'afectivitat anàloga a la de cònjuge, amb independència de la seva orientació sexual, durant, almenys, els dos anys anteriors al moment de la mort, llevat que hagin tingut descendència en comú, cas en què n'hi haurà prou amb la mera convivència.
- Els fills de la persona morta, que en depenen econòmicament, amb independència de la seva filiació o de la seva condició de pòstums. Es presumirà econòmicament dependents de la persona morta als fills menors d'edat i majors incapacitats.
- Els fills que, no sent-ho de la persona morta, ho fossin de les persones contemplades al paràgraf a) anterior, sempre que depenguessin econòmicament de la persona morta.
- En absència de les persones contemplades als paràgrafs a), b) i c) anteriors, seran beneficiaris els pares de la persona morta si en depenen econòmicament.
- Els pares del menor d'edat que mori a conseqüència directa del delict.

El **termini** per sol·licitar aquests ajuts és de cinc anys, començant a comptar-se, en tot cas, des que recaigui resolució judicial ferma o des del moment en què s'acrediti la seva condició de víctima.

L'**import** dels ajuts no podrà superar en cap cas la indemnització fixada a la sentència i es calcula mitjançant l'aplicació d'uns criteris en funció del tipus d'ajuda.

- En cas que l'afectada sigui **víctima de violències sexuals o víctima de violència de gènere**, l'import de l'ajuda, calculat d'acord amb els criteris generals establerts a la Llei 35/1995, d'11 de desembre, s'incrementarà en un vint-i-cinc per cent.
- En els **casos de mort a conseqüència de violències sexuals o de violència de gènere**, l'ajut serà incrementat en un vint-i-cinc per cent per a beneficiaris fills menors d'edat o majors respecte dels quals s'hagin establert judicialment mesures de suport.

Poden concedir-se **ajuts provisionals** amb anterioritat a què recaigui resolució judicial ferma que posi fi al procés penal, sempre que quedi acreditada la situació econòmica precària en què hagi quedat la víctima o els seus beneficiaris. En els supòsits en què la víctima del delictes tingui la consideració de víctima de violències sexuals o de violència de gènere, es podran concedir els ajuts provisionals, sigui quina sigui la situació econòmica de la víctima o dels seus beneficiaris.

TELÈFONS D'INFORMACIÓ

Àmbit estatal	016 Persones amb discapacitat auditiva: 900 116 016
Andalusia	900 200 999
Aragó	900 504 405
Canàries	112
Cantàbria	942 214 141
Castella-la Manxa	900 100 114
Castella i Lleó	012
Catalunya	900 900 120
Extremadura	
Galícia	900 400 273
Illes Balears	971 178 989
La Rioja	900 711 010
Madrid	012
Navarra	
País Basc	900 840 111
Principat d'Astúries	985 962 010
Regió de Múrcia	112
Comunitat Valenciana	900 580 888
Ceuta	900 700 099
Melilla	

Més informació: als Organismes d'Igualtat de les comunitats autònomes, als Centres d'Atenció a la Dona autonòmics i locals, a les Oficines d'Assistència a les Víctimes, als Serveis d'Orientació Jurídica dels Col·legis d'Advocats i a les diferents organitzacions de dones i d'estrangers.

Pàgina web de la Delegació del Govern contra la Violència de Gènere.

<https://violenciagenero.igualdad.gob.es/instituciones/home.htm>

Aquesta guia té caràcter orientatiu i no té validesa legal.

En cap cas no substitueix una assistència jurídica especialitzada.